naš tednik

LETO XXVIII — Številka 28 8. julija 1976 Cena 4.— šil. P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Avstrija revidirala državno pogodbo

Dunaj, 7. 7. (od posebnega dopisnika) — V močno zastraženem parlamentu na Dunaju sklepajo danes t. i. manjšinske zakone: novelo zakona o ljudskem štetju (ugotavljanju manjšine), zakon o narodnih skupnostih ter spremembo t. i. „Gehaltsüberleitungsgesetz), ki je do sedaj v § 37 določal, da morajo ravnatelji dvojezičnih šol na Koroškem dokazati tudi izpit iz slovenščine.

Predvsem tretji zakon je zelo vznemiril slovensko narodno skupnost na Koroškem, kajti do zadnje minute so govorili le v preštevanju ter o t. i. „pospeševanju", niso pa omenili, da pripravljajo pravzaprav napad na dvojezično šolstvo na Koroškem.

V svojem uvodnem stališču je zvezni kancler dr. Bruno Kreisky trdil, da hočejo s preštevanjem dobiti „statistične podatke brez vplivanja"; sploh je bil zvezni kancler mnenja, da Avstrija ne pozna diskriminacije svojih manjšin, „ker je to proti mentaliteti Avstrijcev"(?!) Podobno se je izrazil tudi predsednik ÖVP dr. Josef Taus, ki je trdil, da je klima v Avstriji prijazna in ne sovražna manjšini. Prav tako je Taus posredno napadel tudi Jugoslavijo, ko je trdil, da uživa manjšina v Avstriji demokratične svoboščine, ki jih ne bi mogla povsod uživati. Dr. Otto Scrinzi, skregani poslanec FPÖ je bil edini, ki je izjavil, da se glasovanja o zakonih noče udeležiti.

Socialistični koroški poslanec Pansi je apeliral na manjšino, naj ne odbije ponujene roke, poslanec ÖVP dr. Mock pa je končno zahteval od zveznega kanclerja, naj Avstrija izda „belo knjigo", ki naj bi dokazala, da uživajo Slovenci na Koroškem vse pravice. Pozdravil je ugotavljanje manjšine, kajti „Slovenci bodo končno dobili možnost, da se priznajo."

Tudi prof. Felix Ermacora je spregovoril in izrazil upanje, da bodo Slovenci lojalni šli na preštevanje. Iz njegovih besed pa se je čutil tudi strah pred internacionalizacijo problema, četudi je trdil, da ni mogoče govoriti o reviziji državne pogodbe, toda poudaril je, da imajo Slovenci podporo „v vsakem kotu Jugoslavije".

Avstrija je ponovno postavila krut akt diskriminacije; vsa demokratična javnost čaka sedaj na reakcijo koroških Slovencev ter na ukrepe Jugoslavije.

Naš odgovor je bojkot proti ugotavljanju manjšine!

1000 ljudi je v soboto zvečer — kljub neugodnemu času in vročini napolnilo celovško veliko dvorano Doma glasbe: Koroški Slovenci so ponovno in tako jasno kot še nikoli izrazili svoj „ne" vsakemu preštevanju. Mogočni transparent na odru je bil samo kulisa za enoumno voljo ljudstva: „Ne damo se preštevati!"

Uvodoma so zapeli združeni moški zbori pod vodstvom Foltija Hartmana dve partizanski pesmi: „Puntarsko" in „Kovači smo". Protestni zbor je pozdravil dolgoletni predsednik NSKS dvorni svétnik dr. Joško Tischler.

Za njim je spregovoril predsednik ZSO dr. Franci Zwitter. V svojih izvajanjih se je predvsem dotaknil paralel med Južnim Tirolom in Koroško, ko je šlo za politiko dinamita. Prav tako je dr. Zwitter citiral bivšega prosvetnega ministra dr. Drimmla, ki je dejal, da je vsak, ki je bil količkaj moški, bil v zadnjih 40 letih vsaj enkrat ilegalec. Vrednotenje posameznih političnih dejanj se namreč kaj hitro spremeniti (izvlečke objavljamo na 2. strani).

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc, ki je še posebej grajal dvojno mero avstrijskih „varnostnih organov", ko je šlo za ponočne napisne akcije in ko je šlo za podiranje dvojezičnih napisov, je bil naslednji govornik. Dr. Grilc je apeliral na zbrane rojake, naj se ne pustijo razdvojiti. Le enotnost in zaupanje v lastno moč sta garanta, da bomo preživeli (njegov govor objavljamo na 3. strani).

Zastopniki solidarnostnih komitejev na Dunaju, v Salzburgu in Celovcu so prav tako naslovili pozdravne nagovore na zbrano občinstvo in zagotovili koroškim Slovencem, da je tudi med nemškogovorečimi Avstrijci dosti takih, ki podpirajo težnje koroških Slovencev. Harald Irnberger, zastopnik dunajskega komiteja, je nagovoril navzoče ob koncu tudi v nekaj slovenskih stavkih (glej stran 8):

Odborniki in krajevni zaupniki vseh narodnih organizacij koroških Slovencev, zbrani na protestnem zboru v Celovcu, dne 3. julija 1976, naslavljamo na zvezno vlado, poslance državnega zbora ter na avstrijsko in mednarodno javnost sledečo

RESOLUCIJO

Z odločnim protestom

- **zavračamo osnutek zakona o narodnih skupinah ter nameravano spremembo zakona o ljudskem štetju, ki pomenita poskus revizije avstrijske državne pogodbe, kajti**
- **člen 7 ne predvideva nikakršnega številčnega ugotavljanja pripadnikov slovenske narodne skupnosti — ne ob podpisu državne pogodbe, toliko manj 21 let po njeni sklenitvi,**
- **ker predlagana zakona ne zajamčita narodnih pravic iz člena 7 na celotnem ozemlju s „slovenskim ali mešanim prebivalstvom" Koroške in Štajerske slehernemu pripadniku slovenske manjšine,**
- **ker načrtovana zakona tudi v ostalih določilih ne upoštevata zahtev in predlogov koroških Slovencev, niti rezultatov nedavnih pogajanj, temveč po tiho pripravljata likvidacijo slovenskega pouka na osnovnih šolah ter poslabšanje in bistveno zožitev pravic predvsem glede upravnega in sodnega jezika.**

Podpiramo osrednji organizaciji in naše predstavnike v njihovem prizadevanju za dosego naših pravic in obsojamo vse poskuse razdiranja, obrekovanja in izsiljevanja, ne samo narodnih predstavnikov, ampak tudi neštetih drugih Slovencev, proti katerim uporabljajo varnostne oblasti v zadnjem času sredstva psihičnega nasilja.

Zahvaljujemo se narodom in narodnostim Jugoslavije za pomoč in jih prosimo za vsestransko podporo tudi v bodoče, prav tako neštetim zaveznikom na Koroškem in v vsej Avstriji za solidarnost v tem usodnem času.

Zahtevamo ponovna pogajanja med Narodnim svetom koroških Slovencev, Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem in avstrijsko zvezno vlado ob doslednjem upoštevanju načel, besedila in vsebine člena 7, ki predvideva za celotno dvojezično ozemlje enake pravice za vsakega pripadnika slovenske narodne skupnosti.

Resno opozarjamo zvezno vlado, zvezne poslance in vse druge odgovorne osebnosti v naši republiki na nevarni razvoj in svarimo pred posledicami, ki jih bo nujno prineslo štetje proti volji manjšine ter enostransko razveljavljanje avstrijske državne pogodbe.

Dosleden bojkot preštevanja bo naš odgovor!

Koroški Slovenci pri Titu

Predsednik Jugoslavije Josip Broz Tito je sprejel v petek preteklega tedna predstavnike koroških Slovencev, Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij s predsednikoma dr. Matevžem Grilcem in dr. Francijem Zwittrom na čelu.

Predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev — poleg predsednikov so bili navzoči podpredsednik Fridi Sabotnik in osrednji tajnik Filip Warasch za NSKS in podpredsednik dr. Avgustin Malle in tajnik inž. Feliks Wieser za ZSO — so predsedniku Titu sporočili, da bo izglasovanje zakona o preštevanju, ki je pred avstrijskim parlamentom, zaostrilo situacijo na Koroškem in še bolj poslabšalo položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Predsednik SFRJ Josip Broz Tito je poudaril, da bo Jugoslavija tako kakor doslej v celoti podpirala boj koroških Slovencev. Naglasil je, da je dolžnost Jugoslavije kot države, da nas podpira v našem boju za obstoj. Dobesedno pa je na koncu več kot tričetrturnega razgovora, ki je potekal v prijateljskem ozračju dejal: Lahko poveste doma, da sem izjavil to jaz in nihče v Jugoslaviji vas ne bo dementiral, da bo za Jugoslavijo ostalo tudi tedaj, če bodo v Avstriji sedaj sprejeli te zakone, celotno vprašanje tako dolgo odprto, dokler Avstrija manjšinskega vprašanja ne bo rešila.

Delegacija koroških Slovencev se je pred razgovorom s Titom mudila pri predsedniku zvezne konference socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Dušanu Petroviću.

Predsednik zvezne konference SZDLJ je dejal, da so vsi narodi in narodnosti življenjsko zainteresirani za položaj manjšin jugoslovanskih narodov in zagotovitev njihovih narodnih pravic v sosednih deželah. V tem smislu se vsi delovni ljudje Jugoslavije odločno zavzemajo za spoštovanje narodnih pravic v Avstriji, ki so zajamčene v državni pogodbi.

Dušan Petrović je tudi poudaril, da vsi državljani Jugoslavije odločno in brezpogojno podpirajo boj koroških Slovencev za uresničitev vseh v členu 7 državne pogodbe zajamčenih pravic in da obsojajo vse poskuse, da bi te pravice zoževali ali pogojevali, bodisi s številom ali kakorkoli drugače. Predsednik Zvezne konference SZDLJ je zaključil, da lahko koroški Slovenci še naprej računajo z vso podporo narodov in narodnosti Jugoslavije.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić je prav tako v petek sprejel delegacije obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev. Tudi jugoslovanskega zunanjega ministra so predstavniki koroških Slovencev seznanili z najnovejšim položajem slovenske manjšine na Koroškem, ki je nastal v zvezi z zakonskim predlogom o narodnih skupnostih ter novelo zakona o ljudskem štetju. Ta dva predloga kršita jasna določila avstrijske državne pogodbe, so poudarili slovenski zastopniki.

Podpredsednik Minić je poudaril, da v oceni zakonov popolnoma soglaša s koroškimi Slovenci. Naglasil je, da gre pri obeh zakonih za kapitulacijo vlade pred nemško-nacionalističnimi silami, torej za kompromis, ki naj zanj plača slovenska manjšina.

Prav tako je zvezni sekretar, ki ga je spremljal pri pogovorih načelnik I. uprave zunanjega ministrstva Miodrag Krdžić (v njegov delokrog spadajo tudi odnosi z Avstrijo), potrdil vso podporo javnosti in vlade Jugoslavije pravičnemu boju slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji. Obljubil je, da bo Jugoslavija podvzela vse potrebne korake, da bo Avstrija brez odlašanja uresničila vse obveznosti iz avstrijske državne pogodbe.

Izraelci uspeli z brihtnostjo in odločnostjo

V nedeljo, 27. julija, so ugrabili štirje teroristi — voditeljica je bila menda Nemka, sicer pa so bili udeleženi še en Nemec in dva Arabca — letalo Air France tik po vzletu z atenskega letališča. Letalo, ki je prispelo iz Tel Aviva in je bilo namenjeno v Pariz, so štirje teroristi preusmerili najprej proti Bengaziju v Libiji, odtod pa na letališče Entebe pri Kampali v Ugandi. V letalu je bilo 257 potnikov in dvanajst članov posadke. V Ugandi so se teroristom pridružili še trije, po vsej verjetnosti Arabci. Odgovornost za zločin je prevzela Habaševa Ljudska fronta za osvoboditev Palestine, včlanjena v Palestinsko osvobodilno organizacijo, ki jo vodi Jasir Arafat, predsednik organizacije Al Fatah.

Teroristi so zahtevali od vlad Izraela, Kenije, Švice, Francije in Zvezne republike Nemčije, naj izpustijo vsega 53 jetnikov, med njimi nadškofa Hilariona Capuccija in Japonca Okamota, ki sedita v Izraelu, ter vrsto članov tolpe Baader-Meinhof, ki so zaprti ali pa jim sodijo v Nemčiji. Sčasoma so teroristi izpustili vse nejudovske talce. Naposled sta ostala v Entebeju le še 102 judovska talca, pretežno izraelskega državljanstva, z njimi je tudi vzdržalo vseh 12 članov posadke, čeprav so jim teroristi ponudili svobodo. Ob tem se je razkrinkala tudi antisemitska nastrojenost teroristov, kajti to, kakor so počenjali z Judi, se ne razlikuje nič od tega, kar je moral pretrpeti ta narod v najbolj mračnem obdobju, v dobi nacizma.

Razvoj dogodkov v Ugandi je očitno pokazal, da je predsednik feldmaršal dr. h. c. al hadži Idi Amin Dada sodeloval pri celotni zločinski akciji. Talcem se je ustvaril videz, kot da so ugandski vojaki bili prej varuhi teroristov kot varuhi žrtev.

Vprašanje je bilo, ali bo Izrael prekinil z dosedanjim zadržanjem ob podobnih zločinskih podvigih in se le vdal zahtevam teroristov. Razvoj zadnjih dni je dal to vsaj slutiti.

Nihče seveda ni pričakoval, da bodo Izraelci skušali rešiti talce z vojaško akcijo. Toda dogodki v noči od sobote na nedeljo so osupili ves svet. Na letališču v Entebeju so pristala tri izraelska letala, ki so bila tudi napovedana, češ da vozijo jetnike. Iz letal so poskakali padalci, ki so v 36 minutah pospravili s teroristi, razstrelili okoli deset vojaških letal MIG, strli odpor ugandskih vojakov (kakih 20 mrtvih), spravili talce in posadko na varno in odleteli proti Nairobiju. Akcija je zahtevala tri smrtne žrtve med talci in eno med vojaki. V Nairobiju so letala napolnili z gorivom, poskrbeli za ranjence in odleteli proti Tel Avivu, kjer so letala pristala v nedeljo zjutraj.

Akcija izraelskih padalcev je edinstvena v zgodovini. Uganda je oddaljena od Izraela kakih 3500 kilometrov. Znano je za zdaj le to, da je akcijo načrtoval Mosad, vojaški oddelek tajne izraelske obveščevalne službe Šin Bet. Kenija je sodelovala pri izvajanju, gotovo pa je vedela za načrte tudi Etiopija, saj so Izraelci preleteli njen zračni prostor.

Za povprečnega opazovalca je bil podvig klasični primer piratstva. Saj so Izraelci „kršili“ predpise mednarodnega prava, izvedli akcijo na ozemlju tuje suverene države, članice OZN. Letalo ni bilo izraelsko, potniki pretežno tujci. Vrhu tega pa je predsednik Amin tudi predsednik Organizacije za afriško enotnost, ki je prav te dni zasedala na otoku Mauritiusu. Stvari se seveda obrnejo, če pomislimo, da je Amin podprl teroriste, se postavil za zagovornika njihovih podlih zahtev, in da OZN doslej ni ukrenila prav ničesar, da bi vsaj zavrla mednarodni terorizem; namen mu je le teror, ki ga izvajajo zdaj po naročilu tega, zdaj drugega. Domnevajo, da jih je plačal za ugrabitev francoskega letala libijski predsednik Gadafi, ki ga tudi dolžijo, da je poslal v Sudan tuje plačance in tam zanetil upor.

Podvig Izraelcev bo seveda imel še dalekosežne posledice. Izkazalo se je, da Arabci Izraela niso mogli izriniti iz držav črne Afrike, čeprav so te države v večini pretrgale diplomatske odnose z Izraelom in v OZN tudi pogostokrat glasovale proti njegovim življenjskim interesom. Zadnje čase pa so postajali čedalje očitnejši znaki nezadovoljstva črncev z Arabci, saj le-ti često postopajo z zastopniki držav črne Afrike kot gospodarji s hlapci. Pričakovati je iz raznih krogov jezne obsodbe „napadalne politike Izraela“ in drugo, kar sicer mogočno zveni, a izzveni v praznino, ker prav te države niti ne bevsnejo spričo teptanja človekovih pravic v raznih državah, denimo v Ugandi, ali zatiranja Berberov v Severni Afriki ali Kurdov v Iraku. Sodelovanje Etiopije in Kenije pa ni dokaz le razpokam v „enotnosti“ med črnskimi in arabskimi državami, ampak tudi dokaz močnih razpok med državami črne Afrike. Idi Amin je že zagrozil z napadom na Kenijo, od katere pa je njegova država odvisna na uspeh in pogin, za povračilni napad na Izrael pa je razdalja 3500 km le nekoliko prehuda.

Za Izrael je uspešna reševalna akcija v Ugandi tudi dalekosežen moralni uspeh. Politična izolacija je le že načela temelje te izredne države pionirjev. Oktobrska vojna 1973 je zadala državi močan udarec, zlasti pa je omajala zaupanje v tajno obveščevalno službo, ki je z zadnjim uspehom dokazala, da spada vsaj med najboljše na svetu. Uspela reševalna akcija v Ugandi pa je tudi pokazala, da svet le ni izročen mednarodnemu terorizmu na milost in nemilost. Treba je le precej brihtnosti in odločnosti.

Jože Wakounig

Salzburg: ustanovni občni zbor KSŠ

Proti koncu letnega semestra 1976, 11. junija, je imel klub slovenskih študentov v Salzburgu ustanovni občni zbor. Udeležila se ga je velika večina salzburških slovenskih študentov, katerih število se giblje okrog 15 oseb. Namen kluba je, da razvija kulturno in politično aktivnost ter sodeluje pri slovenskih kulturnih društvih in ustanovah; da se prizadeva za realizacijo in zagotovitev pravic slovenske narodne skupine na Koroškem v smislu člena 7 avstrijske državne pogodbe in konvencije o človečanskih pravicah. Klub je nadstrankarsko zastopstvo slovenskih študentov v Salzburgu, v katerem bodo imeli študentje možnost, da se izobrazujejo in navežejo stike z različnimi organizacijami.

V odbor so bili izvoljeni Franc Wakounig — predsednik, Herman Kelih — podpredsednik, Stanko Olip — tajnik, Jože Valeško — blagajnik, Božo Hartman — kulturni referent, France Merkač — časnikarski referent. Delovni program KSŠS-a obsega poleg kulturno-politične dejavnosti v prvi vrsti razpravljanje o zgodovini slovenskega naroda. Nadalje bo navezal tudi stike z že obstoječimi klubi slovenskih študentov z namenom, da z njimi koordinira dejavnosti, ki so vsem skupne.

Nabava in ureditev klubskih prostorov je bilo eno izmed odprtih vprašanj, ki so ostala pri prvem občnem zboru kluba slovenskih študentov v Salzburgu.

Klub mladje: izvrstna dokumentacija o filmu dr. Brandstallerjeve „Tujci v domovini“

(mladje dokumentation zum tv-film Fremde in der Heimat, sondernummer der zeitschrift mladje — literatura in kritika, junij 1976, 105 str.)

Televizijski film dr. Trautl Brandstallerjeve „Fremde in der Heimat“ (Tujci v domovini), ki smo ga videli lani 18. junija v drugem programu avstrijske televizije, je na Koroškem razburil najbolj divje duhove. Razburil jih je, ker je pokazal resnico. Tisti večer je bilo, kot bi kdo zabodel v gnezdo sršenov. Vzrojili so in še dolgo divjali po Koroškem in po Avstriji. Prvi dokaz je že bila diskusija, med gospo Brandstallerjevo, Clausom Gattererjem, Filipom Waraschem in koroškimi državnozborskimi poslanci Hansom Kerstnigom, SPÖ, Valentinom Deutschmannom, ÖVP in Ottom Scrinzijem, FPÖ. Poskušali so prekositi v ogorčenju nad „manipulacijo“ drug drugega, najbolj ogorčen pa je bil Kerstnig. Diskusijo je vodil intendant celovškega studia ORF Ernst Willner. Iz listov koroškega časopisja pa je vel še dolgo vihar razburjenja, ki so ga še razpihovali razni „zaskrbljeni“ uredniki.

Škoda bi bilo, če bi zapadlo vse to pozabi. Klub mladje (odgovorni urednik univ. asist. dipl. inž. Franc Kattnig) je izdal knjižico, ki bi morala biti v vsaki družini na Koroškem, tudi pri tistih, ki jim je povzročil ta „Machwerk“ (Telegram delavskega sveta firme Sebastian Stroh, Celovec, ORF-u) žolčno koliko. Morda so se do letos le že toliko ohladili, da ne bodo znova tako vzkipeli. Je pa tudi zastrašujoče, ko bereš razne odmeve na ta film, zlasti pa anonimne telefonate in anonimna pisma Brandstallerjevi in Gattererju, pa spoznaš, da bi kak Hitler (tudi majhen bi že zadostoval, primerjaj 10. oktober 1972) našel v naši sončni deželi sprave, sporazumevanja in spajanja kar rodovitna tla za svoje blazne nazore, ki so že enkrat spravili svet na rob propada. Knjižica mladje dokumentation vsebuje razen zapisa filmskega besedila in diskusije tudi odmeve v časopisju, odmeve med ljudstvom (telefonati, anonimna in tudi podpisana pisma) — zbral in komentiral jih je Ludwig Flaschberger — iz Neues Forum (april 1976) izvlečke iz študije Wilfrieda Daima „Die Problematik der Versöhnung der Volksgruppen in Kärnten“ (Problematika sprave med narodnima skupnostima na Koroškem), ki je izšla v četrtem zvezku „Skupne Koroške“ (1976); članek „Verbindendes älter als Trennendes“; „Feiert Kärnten das 1000-Jahr-Jubiläum zu Recht?“ dr. Andreja Moritscha; resolucijo Akcijskega komiteja proti ugotavljanju manjšine in za pravice koroških Slovencev, ponatis razprave Hannsa Haasa „Kärntner Abwehrkampf — eine Geschichtsfälschung“ iz Neues Forum 1972 ter Himmlerjev odlok o izseljevanju koroških Slovencev leta 1942 (str. 27); vrhu tega pa še fotodokumentacijski material o skrunjenju partizanskih grobišč na Koroškem, rušenju dvojezičnih tabel jeseni 1972 in drugo.

Klub mladje, ki je doslej izdal že dve zbirki (a in b) klub mladje information, je odvzel s svojo dokumentacijo obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev precej naporno delo. Njuna naloga bi bila torej, da klub podpreta tudi s tem, da spravita med ljudstvo čim več izvodov te informacije oz. dokumentacije.

Jože Wakounig

Zanimanje za električno energijo

Pred kratkim je na Dunaju zasedal kongres Mednarodne unije proizvajalcev in oskrbovalcev z električno energijo. Unija, znana pod kratico UNIPEDE sodi med najpomembnejše mednarodne organizacije energetskega gospodarstva. Ona namreč ne zagotavlja le neprestano oskrbo industrije in človekovih potreb z električno energijo, ona tudi ob iz leta v leto naraščajočem povpraševanju za njeno ponudbo skrbi, da temu povpraševanju kar se da zadosti. Na področju oskrbe z električno energijo gospodinjstev, naselij ter industrijskih podjetij in drugih ustanov zajema ozemlje, ki šteje preko 400 milijonov prebivalcev. Njemu nudi preko meja 20 držav blizu 1470 milijard kilovatnih ur električne energije na leto. Po prebivalcu teh dežel računano je to 3600 kilovatnih ur na leto. Da je v tem vračunana tako poraba električne energije po industrijskih in komunalnih podjetjih, se razume samo po sebi.

UNIPEDE je stara več kot 50 let. Ustanovljena je bila leta 1925. V tem času je imela 17 kongresov, ki so jih s svojimi študijami in s podrobnim delom na mednarodni ravni pripravili številni pododbori. Sedanjemu dunajskemu kongresu je prisostvovalo okoli tisoč delegatov iz 20 evropskih in 17 prekomorskih dežel, iz Afrike, Azije, Avstralije in Južne Amerike. Kongres se je v bistvu bavil z energetsko problematiko, ki je nastala v svetu po podražitvi mineralnih olj po letu 1973. Ti problemi so čedalje bolj akutni po deželah, ki imajo le pičla ležišča mineralnega olja in kjer tudi kapacitete ležišč premoga pojemajo.

To pa so zlasti dežele zahodne Evrope. Med njimi industrijsko razvite dežele EGS zdaleka ne morejo kriti potrebe po energiji prebivalstva in industrije. Dežele evropskega juga, ki je na poti v industrializacijo, pa so v preteklosti večinoma podcenjevale dejstvo, da je rast družbenega standarda v bistvu odvisna od razpoložljive ponudbe električne energije.

Kako pereč je postal ta problem, kaže v zvezi s sedanjim kongresom objavljena statistika oskrbe evropskih dežel z električno energijo. Iz nje je mogoče povzeti, da je 9 dežel EGS z njo oskrbljenih tako, da je po prebivalcu letno na razpolago 4000 kilovatnih ur. To je za 400 kilovatnih ur več kot je povprečje UNIPEDE. Temu nasproti je po južnoevropskih deželah

(Dalje na 8. strani)

PROTESTNI ZBOR — PROTESTNI

Dr. Zwitter: ne pustimo se cepiti!

Kako se vendar na Koroškem nič ne spremeni: če je govoril leta 1924 deželni glavar Lemisch o „zapeljancih“ in s tem mislil zavedne Slovence, svari danes zvezni kancler Kreisky zavedne Slovence pred „slabimi in nevarnimi svetovalci“.

Prav zaradi tega pa, ker je igra tako stara, koroški Slovenci ne bomo nasedli poskusom razdvajanja naše narodne skupnosti: niti ne v smislu „dobrih ali nedobrih Avstrijcev“ niti ne v smislu razdvajanja predstavništva in zavestnih pripadnikov slovenske manjšine na Koroškem!

Bodimo pripravljeni. Med nas ne bodo prišli le taki, ki svarijo pred „nevarnimi svetovalci“; prihajali

bodo krivi preroki in dejanski „nevarni svetovalci“, katerim ne smemo nasesti. Napovedano je, da bo za ugotavljanje tako močna propaganda, kakršne še nismo doživeli. Deželni glavar Wagner je v tej zvezi izjavil: „Die Propaganda wird geradezu niederprasseln, daß die Leute dem Aufruf folgen werden . . .“ Prireditvam, kakršno smo doživeli v Kotmari vasi, z napadi na zavedne Slovence in pripadnike večinskega naroda, ki izražajo solidarnost z našo borbo, bodo sledile v prihodnjih mesecih podobne demonstracijske sile v Št. Jakobu, v Škocijanu, v Tinjah, v Libučah in v drugih krajih naše naselitve — z izrazitim namenom psihološkega in dejanskega pritiska na našega človeka neposredno pred preštevanjem.

Istemu cilju služijo tudi ostre policijske metode pri zasliševanju naših mladincev, ki so jih prijeli pri napisnih akcijah. Napisne akcije ter razdeljevanje in trošenje letakov so splošno demokratične oblike, da se javnost opozori na probleme, ki jih oblast poskuša zamolčati. Zato izrecno protestiramo proti temu, da se hoče te naše mladince ožigosati kot zločince in jih postaviti pred sodišče „Bandenbildung“. Ali smo že spet tako daleč, da označujejo naše naselitveno ozemlje — kakor v komaj minuli dobi nacističnega nasilja — kot „Bandengebiet“.

Če od nas zahtevajo, da se od teh akcij distanciramo, potem ne vemo zakaj. Distanciranje vendar pomeni vedno zavest neke krivde ali sokrivde. Mi pa se ne čutimo krive, ker opozorilo na nekaj, kar bi morala storiti država odnosno oblast, vendar ni nič kaznivega. Pač pa moramo opozoriti na razliko, kako je policija ravnala drugače s tafelstürmerji in kako je javnost zagovarjala južnotirolske atentate z milim označevanjem „bumserjev“.

Južni Tirolci so se v tako usodnem trenutku, ko so se po lastnih izjavah nahajali — kakor mi danes

(Dalje na 4. strani)

ZBOR — PROTESTNI ZBOR — PROTESTNI ZBOR — PROTESTNI ZBOR — PROTESTNI ZBOR — PROTESTNI ZBOR — PROTESTNI ZBOR — PROTESTNI ZBOR — PROTESTNI

Dr. Matevž Grilc: enotnost in zaupanje v lastno moč!

Zbrali smo se, da premotrimo naš položaj, da pokažemo življenjsko voljo in dokažemo Avstriji in svetu, da hočemo o naši usodi sodelovati v zavesti, da je rešitev našega vprašanja možna le v sodelovanju z nami samimi, v sodelovanju s prizadetimi.

Ko je Avstrija leta 1955 izprosila od velesil državno pogodbo, po kateri je vstala zopet v svojih predvojnih mejah in dosegla svobodo, je morala prevzeti različne obveznosti, med njimi jasne obveznosti napram narodnim manjšinam, napram koroškim Slovencem.

Arogantnost avstrijske politike se je pokazala kaj kmalu v tem, da je sicer uživala prednosti dosežene svobode, da pa je Avstrija briskirala velesile in sopodpisnice državne pogodbe s tem, da je dosledno kršila in krši obveznosti iz te mednarodne pogodbe. Kakor gobe po dežju so zrasle ponovno nemškonacionalne in neonacistične organizacije, katerih glavni namen je na Koroškem v smislu nadaljevanja fašistične politike tretjega rajha likvidacija koroških Slovencev. S podporo koroške in končno tudi avstrijske vlade so te grupacije dosegle ukinitev dvojezičnega šolstva leta 1959, okrnitev krajevne veljavnosti slovenskega sodnijskega jezika na tri sodnijske okraje, cepitev Slovencev v „vindišarje“ in Slovence, sistiranje zakona o dvojezičnih napisih in končno uresničitev najbolj brutalne zahteve — to je ugotavljanje manjšine.

ŠTETJA V POLJUBNIH OBDOBJIH . . .

Prihodnji teden hoče namreč avstrijski parlament skleniti dva zakona: novelo k zakonu o ljudskih štetjih in zakon o pospeševanju manjšin. Kratka analiza teh dveh zakonov, ki sta tesno povezana, razkrinka popolnoma avstrijsko manjšinsko politiko. Razvidno je iz teh dveh zakonov namreč, da hoče Avstrija manjšinsko vprašanje na Koroškem, ampak po svoje s tem, da perspektivno in na perfiden način kratkomalo izbriše koroške Slovence. Ničesar drugega namreč ne pomenita ta dva zakona. Prvi — zakon o ljudskih štetjih — daje vladi možnost periodičnega preštevanja, to se pravi, lahko nas štejejo v poljubnih obdobjih. Če poznamo koroško in avstrijsko realnost, potem vemo, da bodo ostale po prvem štetju ob 25% ključu še nekatere občine dvojezične. Nemškonacionalni krogi pa bodo s pomočjo dežele in države na tako preostale občine izvajale pritisk — tudi gospodarski — in ob ugodnem trenutku zahtevali ponovno štetje. Tako bo padla občina za občino in v najkrajšem času bo dosežena dokončna rešitev — Endlösung — s tem, da manjšina uradno ne bo več obstajala. Potem pa za Avstrijo, kakor je izjavil predstavnik zveznega kanclerja pri zadnjih pogovorih na ravni ekspertov, tudi člen 7 ne velja več, ker pač statistično manjšina več ne obstaja.

To, predragi, je trda resnica o avstrijski manjšinski politiki, ki jo diktirajo Heimatdienst in pogodbe organizacij in je vlada prevzela docela stališče teh organizacij. Ta dejstva moramo vedno upoštevati

tudi takrat, če nam kancler Kreisky svetohlinsko skuša dopovedati, da gre pri ukrepih za pospeševanje manjšine.

Mi dobro vemo, za kaj gre in ne rabimo v tej situaciji od njega nobenih nasvetov. Z vso odločnostjo moramo pribiti, da mi najbolje vemo, kaj je v korist naši narodni skupnosti in da bomo sprejeli rešitve le, če bodo izdelane v dogovoru z nami.

NOBENEGA KONTAKTA V SLOVENŠČINI: IN TO JE „VELIKODUŠNOST“!

Kakšen pa je tisti zakon o „pospeševanju manjšin“? — Samo en primer naj vam dokaže „velikodušnost“ tega zakona: tam, kjer imamo vsakodnevni kontakt z oblastjo ali uradi, kakor na pošti, na kolodvoru, z žandarmerijo, v bolnicah itd., n i m a m o pravice uporabljati slovenščine. Nadalje dobesedno v osnutku: „Nihče se ne sme izogniti uradnemu postopku uradno nastopajočega organa samo zato, ker ta uradni postopek ni bil izveden v jeziku manjšine! — Torej, celo če ne razume uradnega zahtevka, mora ubogati, kajti kriv ni uradnik, ki ne zna drugega uradnega jezika, temveč državljan, ki je Slovenec! Mislim, da je tukaj vsak komentar odveč.

Dragi rojaki, 14. novembra, menijo, da nas bodo šteli; — šteli tiste Slovence, ki do danes niso klonili nacionalističnemu pritisku. Že so začeli pripravljati gonjo s protislovenskimi prireditvami, katerih se udeležujejo tudi vidni predstavniki dežele in ki služijo le ustrahovanju našega človeka. Isti namen ima teror policije ob zadnjih napisnih akcijah, grožnje deželnega glavarja Wagnerja, da so to kriminalni tipi, ki jih je treba kaznovati.

Ob tej situaciji se ne čudimo, če se naši ljudje, potisnjeni ob zid, branijo z vsemi mogočimi sredstvi. Napisne akcije zadnjih tednov in mesecev so izraz upravičene borbe za narodne pravice. Odločno protestiramo, da se ti ljudje istovetijo z zločinci, samo, ker — potisnjeni ob zid — na ta način hočejo opozoriti javnost na nevzdržno situacijo. V nasprotju z južnotirolskimi teroristi te akcije niso zahtevale smrtnih žrtev niti niso ogrožale življenje kateregakoli. Vendar so gledale avstrijske oblasti na dogajanja v Južnem Tirolu z drugačnimi očmi, da, podpirale so do najvišjih predstavnikov vlade ta teroristična dejanja. Prof.

AVSTRIJA JE PODPIRALA „TEROR“ V JUŽNEM TIROLU

Veiter piše v „Die Furche“ dobesedno: „Es sei auch daran erinnert, daß höchste Persönlichkeiten — bis zur Spitze — den sogenannten Südtirol-Terror durch Lieferung von Waffen und Sprengstoffen seinerzeit unterstützt haben“. To je dvojna mera — tam podpora terorja, tukaj pa so aktivisti, ki samo s parolami opozarjajo na neizpolnjevanje člena 7 zločinci in jim grozijo z obtožbo zaradi organiziranja tolp (Bandenbildung). Kje je ostala policija, ko so podivjane tolpe v organiziranih pogromih potrgale vse dvojezične napise. Tam jim je policija seveda celo asistirala. Niti eden od teh ni bil obsojen pred sodiščem.

Način je vedno isti, razlika je v tem, da so eni pripadniki slovenskega naroda, drugi pa v koroški družbi uglednih nemškonacionalnih krogov. Vprašam vas: kje je enakost pred zakonom?

Nadaljevanje in višek zlonamerne avstrijske politike pa je namen, da zabije klin med koroške Slovence same. Hočejo dokazati, da si Slovenci nismo edini, da Slovenci ne sledijo osrednjim organizacijam. Kancler Kreisky jih deli v dobre Avstrijce in slabe Avstrijce. — Načelo „deli in vladaj“ je najbolj nevarno načelo, obenem pa v našem položaju najbolj nesramno. Narodno skupnost, ki je v državi že manjšina, hočejo še enkrat raztrgati, posamezne člane izigravati enega proti drugemu. Zato, predragi rojaki, ne pustite se farbati od tistih politikov, zavedajte se, da mora biti v tem trenutku naše glavno načelo: e n o t n o s t! Enotnost med organizacijama, enotna in enoglasna podpora vas in vsega slovenskega koroškega naroda predstavnikom organizacij, ki vodijo intenzivno borbo samo za vaše interese, za interese celotne narodne skupnosti. Če se vladni politiki posreči, da nas razbije, potem si kopljemo grob sami.

APEL NA ENOTNOST

Zato moj apel: bodimo enotni v tej borbi, podpirajte z vso odločnostjo delo in napore obeh osrednjih organizacij, če hočemo, da bo končno ta naš boj tudi uspešen!

Dragi rojaki, če danes mislijo, da nas lahko po mili volji štejejo, če mislijo nam dati naše pravice na podlagi zahtev nemških nacionalistov, potem jim danes jasno povemo, da so naredili račun brez krčmarja! Ne damo se preštevati! Ne bomo dopustili, da bodo nam na podlagi katerega koli števila delili pravice. 1400 let živimo na tej zemlji, avtohtono; in naša pravica do življenja ni dar, za katerega bi prosjačili. Zahtevamo pravično rešitev našega problema! Zato se bomo temu naklepu vlade odločno uprli. Skrbeli bomo za to, da bo rezultat štetja tak, da bo ves svet videl absurdnost takega naklepa. Zato vas opozarjam, da točno upoštevate naše predloge za bojkot tega štetja, kajti le tako ga bomo tudi uspešno izvedli. Ustrezne direktive vam bomo dali pravočasno in vsak izmed nas mora skrbeti za to, da številka ne bo uporabljiva za načrte avstrijske vlade.

Kljub težkemu položaju nimamo nobenega vzroka, da obupamo. Preživeli smo že težke čase, preživeli bomo tudi ta napad na naše pravice. Zavedati se namreč moramo, da nas v tej borbi podpira vrsta demokratov v Avstriji, ki so zbrani v Solidarnostnem komiteju in da imamo močnega zaveznika v državi našega matičnega naroda, v Jugoslaviji. Kakor so se svojčas Južnotirolci obrnili na Avstrijo za pomoč, tako se mi danes obračamo z isto pravico na Jugoslavijo.

VSO PODPORO S STRANI JUGOSLAVIJE

Da imamo s strani Jugoslavije vso podporo, so pokazali tudi včerajšnji (petkovi) razgovori, predvsem pri predsedniku Titu. Avstrija se moti, če misli, da bo Jugoslavija končno pristala na avstrijsko likvidacijsko politiko, moti se, če misli reševati problem brez manjšine. Predsednik SFR Jugoslavije je včeraj jasno izjavil, da je za njega in za Jugoslavijo problem tako dolgo odprt, dokler ne pride do rešitve v pogovorih z manjšino samo. Motijo se torej naši politiki, če menijo, da bo sprejem imenovanih dveh zakonov rešil problematiko; ne bo je rešil, ampak še bolj zaostril tako v Avstriji, kakor tudi v mednarodnem merilu. Lahko vam zagotovimo, da bo Jugoslavija povzela v s e potrebne korake, da bo koroško vprašanje rešeno v našem smislu.

Avstrija se bo morala zavedati in je zato v njenem interesu, da končno izpolni svoje mednarodne obveznosti. Preštevanje in v sklopu nameravani zakon o pospeševanju pa pomenita enostransko revizijo državne pogodbe, katere sopodpisnica je tudi Jugoslavija. Avstrija ne le zaostruje lahkomiselno položaja na Koroškem, ampak tudi meddržavne odnose.

Poudarjamo pa v tem sklopu, da smo bili in smo za konstruktivne razgovore z avstrijsko vlado. Mnenja smo slej ko prej, da je možna rešitev le z nami in ne preko nas in proti nam. Predlagali smo zato ponovne in nadaljnje pogovore, ki pa jih je vlada odklonila in raje iskala rešitev v smislu nemškonacionalnih zahtev. T e g a d i k t a t a m i n e b o m o s p r e j e l i!

Prepričan sem danes, da bo naša borba končno uspešna, če bo enotna, če jo bo nosila samozavest, če bomo zaupali na eni strani v lastno moč in na drugi strani na pomoč demokratičnih sil v Avstriji ter na mednarodno solidarnost. Vse te komponente pa bodo končno prisilile našo državo do ustreznih korakov, do korakov in do rešitev, katero bomo mogli sprejeti.

Avstrija se mora končno zavedati dejstva, da smo samozavesten narod, da se ne izognemo konfrontaciji, če nas kdo v njo sili in da nimamo namena umreti, ampak v e n a k o p r a v n o s t i ž i v e t i!

Tistemu pa, ki misli vzeti življenje našemu narodu, se bomo z vso odločnostjo u p r l i!

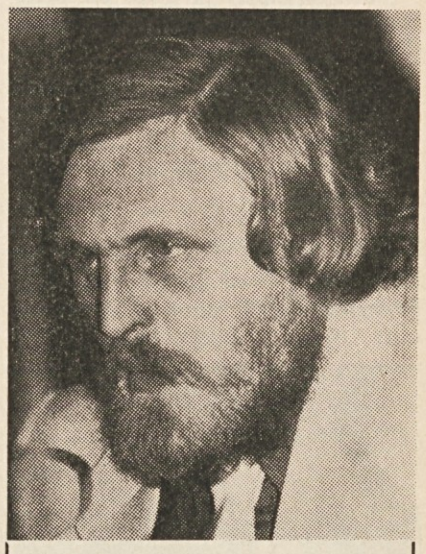

Harald I r n b e r g e r, Solidarnostni komite Dunaj: Opozoril je na metode policijske države, ki so preživele brez škode Gestapo tretjega rajha. K Steinacherjevemu spomeniku je pripomnil, da je bila njegova postavitev najmanj tako veliko zlo kot razstrelitev. Avstrija se je ob pogajanjih za državno pogodbo sklicevala na delež partizanov pri osvoboditvi in ne na odlične Hitlerjeve mladeniče in člane morilskih brigad SS.

Ilse S c h n a u b e l t, Solidarnostni komite Celovec: Kot zastopnica evangeličanske mladine je ugotovila, da imajo predvsem konfesionalne (verske) skupine večkrat težave, ko se solidarno zavzemajo za pravične zahteve koroških Slovencev. „Avstrija živi od tega, da se druge države držijo mednarodnih pogodb. Kaj bo nastalo iz Avstrije, če se sama teh pogodb ne drži?“

Hannes S e i t n e r, Solidarnostni komite Salzburg: Podpirali bomo vsak bojkot ugotavljanja manjšine. Prav tako namerava Solidarnostni komite Salzburg nastopiti proti morebitnim kazenskim postopkom proti tem, ki so po 21-letnem neizpolnjevanju državne pogodbe opozorili na ravnanje Avstrije. Boj proti odvzemu pravic manjšin je boj vseh demokratičnih in naprednih sil in je zadeva vsega avstrijskega ljudstva.

Pokopali smo Filipa Hafnerja

Bili smo še v razpoloženju nedeljskega dneva in obenem cerkvenega žegnanja, ko nas je zajela žalostna vest, da je umrl Filip Hafner, pd. Petrčnjakov Lipan v visoki starosti 84 let.

Rodil se je na Polani pri Bistrici v Rožu, kot otrok mnogoštevilne družine. Starši so zaupali vedno v božjo pomoč in tako je šlo življenaprej.

Pokojni Lipan je živel po besedah Simona Gregorčiča, ki pravi:

Dejanje ti ljubi, a boj se pokoja!
Dolžan ni samo, kar veleva mu stan;
Kar more, to mož je storiti dolžan.

Rajni je imel zelo dober spomin; zato smo ga vsi občudovali. Rajni je rad prepeval, znal je veliko starih pesmi cerkvenih ali šaljivih fantovskih, ki so šle sedaj žal z njim v grob.

Pokojni je pred leti ob birmi na svojstven način pozdravil škofa.

Pokojni je štirideset let vestno opravljal službo mežnarja. Ko je bil leta 1974 na novo izvoljen farni svet, je Lipan dobil največ glasov. Na dan sv. Petra in Pavla smo ga pospremili na šentjanško pokopališče, ob ogromni množici žalnih gostov in ob spremstvu peterih duhovnikov. Njegov osebni prijatelj in nekdanji sosed, kanonik in dekan dr. Janez Hornböck iz Podgorij je blagoslovil krsto na domu žalosti in opravil molitve za rajnega. Marsikatero oko je postalo rosno, ko se je od rajnega poslovil cerkveni mešani pevski zbor z eno njegovih najljubših pesmi: „Oh, tu je nauču te ptičice peti . . .“ Na pokopališču pa se je od rajnega poslovil moški zbor s pesmijo: „Vigred se povrne . . .“

Cerkvene obrede in sv. mašo je opravil domači župnik Vošnjak, v poslovilni pridigi se je v lepih besedah poslovil od moža, ki je bil pri vseh priljubljen in spoštovan.

Ženi Rozaliji, sinovoma Miheju in Markiju in vsem ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje!

† Jožko Malle

V soboto, 3. julija, se je bliskovito razširila vest v deželi in tudi preko nje, da je za možgansko kapjo umrl poznani in priljubljeni Jožko Malle v Brodeh. Z veliko pridnostjo in sposobnostjo si je sezidal novo trgovino in gostilno ter postavil črpalko ob Ljubeljski cesti. Vozila se rada ustavljajo pri Malleju in potniki so dobro postreženi. Vse njegovo življenje in delo je veljalo skrbi za družino.

Na pogrebu, v torek, 6. julija, se je pri cerkvi sv. Lenarta v Brodeh zbrala nepregledna množica sorodnikov, prijateljev in znancev, da se poslovi od Jožka Malleja. Mašo zadušnico sta opravila domači župnik Jančar in boroveljski kaplan Hanzi Olip. V cerkvi se je župnik Jančar zahvalil pokojnemu gospodarju kot vzornemu faranu in družinskemu očetu, ob odprtem grobu pa je spregovoril besede zahvale kot človeku in zvestemu slovenskemu rojaku Hanzi Olip. V imenu domačega prosvetnega društva Vrtača se je poslovil društveni predsednik Feliks Wieser od društvenega odbornika in zvestega sodelavca Jožka, ki je svojo narodno zavednost tudi izpričal z napisom na čelu novega doma.

Naj se v miru odpočije pri cerkvi sv. Lenarta.

Narodni svet in Naš tednik izražata družini globoko sožalje!

VOGRČE

Vrata v zakonski stan so se pri nas zopet odprla, da imamo več porok in tako več novih družin. 13. junija sta si v slovesni poroki nadela zakonski prstan Marija Konetschnik, pd. Kenečnikova in Siegfried Paulitsch iz Globasnice, elektrikar. Nevesta je iz spoštovane družine, ki ima že v tretjem rodu cerkvene ključarje in je kot skrita rožica cvetela le doma staršem v veselje, dokler je ni odkril in utrgal Globašan, kjer imata oče in mati sorodnike. Sedaj si bosta v Vogrčah postavila novi dom in nas veseli, da Micka ostane doma, saj pri nas je najlepše.

Poročil ju je domači župnik g. Zaletel, cerkveni zbor jima je poklonil najlepše glasove, ojset pa so obhajali pri „Šoštarju“ v Globasnici.

Novoporočencema čestitamo in želimo vso srečo!

Iskateljem nevest pa svetujemo, naj ne hodijo v Vogrče, ker dečev je le še prav malo in še te so že oddane.

Iz mladih družin že prihajajo prvi sadovi. Pri Filipu (Hubert in Marija Zidej) so dobili hčerko Vereno Marijo, pri Vodivniku (Ferdinand in Ančka Sumej) pa hčerko Helgo.

O vogrškem gasilskem društvu smo že večkrat poročali. Kaže, da bodo pokale in slavo še obdržali in pomnožili. Na okrajnih tekmah v Velikovcu je najmlajša skupina (peta) dobila v I. stopnji prvo mesto. V deželnih tekmah za vso Koroško dne 4. julija v Št. Vidu ob Glini pa je dosegla tretje mesto, kar je za tako majhen kraj, ki mora konkurirati z neprimerno večjimi in dobro opremljenimi, nekaj izrednega. Želimo jim vztrajnost in še mnogo uspehov v društvenem in osebnem življenju!

KLUB MLADJE: DOKUMENTACIJA O FILMU „TUJCI V DOMOVINI!“

„Klub mladje objavlja v posebni številki revije mladje — literatura in kritika besedilo televizijske oddaje ‚Fremde in der Heimat‘, ki jo je pripravila dr. T. Brandstaller pred enim letom za avstrijsko televizijo. Filmu, ki so ga oddajali 18. junija preteklega leta, je sledil razgovor merodajnih koroških politikov. Besedilo tega razgovora tudi objavljajo v tej posebni številki mladja.

Omenjena televizijska oddaja je prikazala na stvaren način trenutni položaj naše narodnostne skupnosti na Koroškem in zbudila pozornost ne samo v koroški javnosti. Pisma, ki jih je prejela avtorica in reakcije na oddajo v časopisju je izbral in komentiral sociolog L. Flaschberger, Ziljan.

Vrsta slik in ponatisa člankov Daima in Moritscha dopolnjujeta prikaz situacije koroških Slovencev, ki so postali na nastopnem govoru deželnega glavarja L. Wagnerja tudi oficialno ‚tujci v domovini‘, ko je ugotovil, da so pristni Korošci le tisti, ki ne znajo besede slovensko (‚Niemand wird daran zweifeln, daß ich ein echter Kärntner bin. Ich spreche kein Wort Slowenisch!‘).

Brez dvoma je ta prva posebna številka mladja v nemščini ‚obvezno berilo‘ za vsakega koroškega Slovenca in za vse, ki se zanimajo in zasledujejo razvoj in usodo naše narodnostne skupnosti na Koroškem. (Upamo tudi, da bodo koroški nemški časopisi utemeljili s pomočjo te dokumentacije svoje lanskoletne nekvalificirane očitke na naslov Brandstallerjeve in Gattererja, op. uredništva). Zvezek je tudi lepo darilo za vaše nemškogovoreče prijatelje in znance, obsega nad 100 strani.

Cena: 40.— šil. (za dijake, študente, vojake, upokojence in preužitkarje 30.— šil.). Stalni naročniki mladja dobijo popust 5.— šilingov.

Posebno številko mladja naročite pri: klub mladje, A-9010 Klagenfurt/Celovec, Postfach 307 ali pa s tem, da prenakažete na PSK-žiro-konto 1,145.775 omenjeno vsoto (seveda se bo klub mladje veselil vsake podpore).

Inozemskim naročnikom bo klub mladje moral zaračunati poštnino posebej, v Avstriji jo plača sam.

Ob tej priložnosti se klub mladje zahvaljuje bralcem NT, ki so v tako lepem številu naročili informacijski list KLUB MLADJE INFORMATION.“

Žitrajsko praznovanje 1000-letnice Koroške

V sredo, 7. julija, zvečer, so se zbrali občinski odborniki in drugi občani k slavnostni seji občinskega sveta v „Haus der Heimat“ v Miklavčevem, da bi se poklonili menda tisočletni zgodovini Koroške.

Te slovesnosti pa se zastopniki Občinske skupnosti Žitara vas niso udeležili, svojo odsotnost iz protesta so poprej že najavili v posebnem pismu žitrajskemu županu, Michaelu Posodu.

V tem pismu odborniki Občinske skupnosti Žitara vas, Jože Golavčnik, Martin Hribernik in Jože Urh, tako utemeljujejo svoje zadržanje:

Če se slavnostne seje ne udeležimo, storimo to po sklepih slovenskih odbornikov ter v prepričanju, katerega so tudi znani zgodovinarji, da zgodovinsko gledano ni nobenega povoda za praznovanje tisočletne Koroške, ko je Koroška kot politična enota vendar mnogo starejša in nastala iz nekdanje slovanske kneževine.

S praznovanjem 1000-letnice Koroške skušajo očitno tudi oficialni krogi dokazati, da deleža Slovencev v zgodovini in pri razvoju Koroške ne pripoznajo.

Občinski odborniki nadalje ugotavljajo, da nameravajo avstrijska vlada in v parlamentu zastopane stranke ravno te dni skleniti dva zakona, ki predvidevata proti določilom avstrijske državne pogodbe ugotavljanje manjšine in koroškim Slovencem bistveno zožujeta pravice, ki jim gredo po členu 7, kar pomeni revizijo državne pogodbe.

V tako negativnih razmerah se slavnostne seje našega občinskega sveta ne moremo udeležiti, to v interesu slovensko govorečih občanov; prepričani pa smo, da bodo demokratično misleči ljudje v občini razumeli naše ravnanje.

Končno izrecno izjavljamo, da smo v vsakem pogledu za dobro in mirno sožitje v naši občini kakor tudi na Koroškem, seveda edinole pod pogojem, da se ne zamolči zgodovinska prisotnost slovenskih deželanov in da se spoštujejo njihove pravice do obstoja.

V sklepnem stavku naprošajo mandatarji Občinske skupnosti župana, naj posreduje vsebino pisma tudi udeležencem slavnostne seje.

TAMBURAŠKI ANSAMBEL HODIŠE
vabi na

poletno veselico

v soboto, 10. julija 1976, ob 20. uri pri Čimžarju v Dvorcu.
Nastopata:
Mešani zbor iz Št. Jakoba v Rožu, hodiški tamburaški ansambel.
Igra: Ansambel „Šok“.

Potovanje in romanje

V PARIZ, LISIEUX, NEVERS, ARS IN EINSIEDELN

od petka, 20. avgusta 1976,
do sobote, 28. avgusta 1976

z modernim omnibusom podjetja Sienčnik.

Med potjo ogled in pristanek v sledečih mestih in krajih: STUTTGART, STRASSBOURG in REIMS (gotski katedrali), v PARIZU imamo dvodnevni program z obiskom kulturnih in verskih znamenitosti, LISIEUX (Sv. Terezija Deteta Jezusa — enodnevni romarski program), CHARTRES (katedrala), NEVERS (sv. Bernardka), ARS (Janez Vianney), EINSIEDELN.

Cena: 3680.— šilingov.

V ceni je vključeno: vožnja, poln penzion v Parizu, Lisieuxu in Chartresu, pol penzion med potjo, skupinska slika, vsi drugi organizacijski izdatki, vse napitnine.

Prijavljenci dobijo obširen popis vseh znamenitih točk v slovenskem jeziku.

Prijave sprejema Dušnopastirski urad do 7. avgusta 1976.

Tel.: 0 42 22 / 85 3 48

KARL VOVK RAZSTAVLJA SVOJE SLIKE

v klubu KDZ (Mohorjeva) od 12. 7.—16.7. 1976. Ponedeljek in petek od 13. do 16. ure.

Dr. Zwitter: ne pustimo se cepiti!

(Nadaljevanje z 2. strani)

— na „pohodu v smrt“, zbrali na Sigmundskronu in so slovesno prisegli, da se hočejo z vsemi silami postaviti v bran italijanski manjšinski politiki; isto velja v tem usodnem trenutku za nas: zavedajmo se nevarnosti in zavedajmo se lastne moči!

Brez dvoma gremo težkim časom in usodepolnim odločitvam nasproti. Pritisk nemških nacionalistov se bo stopnjeval iz dneva v dan, psihološke in dejanske grožnje bodo sledile mamljivim vabam; na vse to moramo biti pripravljeni. Pripravljeni tudi na to, da bodo propagando začeli že pri mladoletnikih in bodo skušali izigravati otroke proti staršem, mlade proti starejšim in še razdvajati med organizacijami, med predstavništvom slovenskih osrednjih organizacij in njunimi pristaši — vse s ciljem: deli in vladaj.

PRIREDITVE

FRANCE MIHELIČ — GRAFIKE

Kraj: aula slovenica
Čas: 28. 6.—16. 7. 1976
Ponedeljek—petek, 13.—17. ure

POLETNA NOČ

Prireditelj: SPD „Zarja“ v Železni Kapli
Kraj: pri Brunerju v Železni Kapli
Čas: 10. julija 1976, ob 20. uri
Kulturni program izvajajo: društveni zbor in folklora. Za ples pa igra: ansambel „The Spider's“

KONCERT SLOVANSKIH PESMI

Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu
Kraj: Bilčovs, gostilna Miklavž
Čas: nedelja, 11. julija 1976, ob 20. uri
Gostuje: mešani zbor „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca pod vodstvom Jožka Kovačiča

KONCERT

Prireditelj: Krščanska kulturna zveza v Celovcu
Kraj: hotel „Korotan“ v Sekiri
Čas: petek, 9. julija 1976, ob 20. uri
Nastopajo: Ženski oktet SPD „Obir“ pod vodstvom Valentina Polanška, ki bo bral tudi nekaj svojih pesmi in
Tamburaški zbor iz Hodiš pod vodstvom Dorice Sabotnik

DOM V TINJAH

MOLITVENI SHOD

za duhovniške in redovniške poklice
v torek, 13. julija 1976,
v Nonči vasi pri Pliberku.

Spored:
ob 19.00 rožni venec
ob 19.30 slovesno somaševanje.
Pridiguje kaplan J. Tratar, nato pete litanije Matere božje.

- Pred in med sv. mašo spovedna priložnost.
- Duhovniki naj prinesejo za somaševanje albo in druge potrebščine s seboj.

Od ponedeljka, 26. 7., ob 19. uri do četrtka, 29. 7., do 13. ure

DUHOVNE VAJE ZA DUHOVNIKE

Voditelj:
prof. dr. Anton Stress

Od petka, 30. 7., ob 9. uri do sobote, 31. 7., do 13. ure

TEČAJ IN SREČANJE IZOBRAŽENCEV

Tema: „Kriterij krščanstva v sodobni pluralistični družbi“

Referenta:
prof. dr. Anton Stress, Ljubljana
prof. dr. France Rode, Ljubljana

Čestitamo . . .

Svoje študije je končala ga. dr. Dana Zwitter-Tehovnik z največjim uspehom: zvezni prezident dr. Rudolf Kirchschläger ji je za njeno vseskozi odlično oceno študija podelil poseben častni prstan — znak, da je promovirala „sub auspiciis“ zveznega prezidenta. Takšen uspeh pri študiju imajo le redkokateri. Tokrat so bili v vsej Avstriji le trije. Hkrati pa je uspeh dr. Dane Zwitter-Tehovnik tudi uspeh za Slovensko gimnazijo, na kateri je maturirala.

Cankar in pisateljski poklic

Če zastavimo vprašanje o svobodnih poklicih, je treba postaviti normativo; sistem vrednotenj in vrednot, po katerih se svobodni poklic sploh uveljavlja. Uveljavitev svobodnega poklica ima svojo historično, umetniško, socialno, politično in narodno funkcijo, saj pripada svoboda umetniškega ustvarjanja posamezniku obče in družbene skupnosti posebej.

Vprašanje o svobodnem poklicu zastavljamo ob praznovanju stoletnice Cankarjevega rojstva toliko bolj razvojno, kolikor bolj srečujemo v kulturni politiki nerazumevanje, v socialni politiki neupoštevanje in v ekonomski politiki nevednost o vlogi svobodnega poklica. Na začetek vprašanja o svobodnem poklicu se postavlja tedaj negativiteta, ki se sprva zdi celo osrediščeni, od utečenih navad izrabljeni subjekt. Spoznavno je zato mogoče določiti pravično ustanovitveno funkcijo pisateljskega poklica v vseh omenjenih sektorjih družbenega dela, na področju kulturne, socialne in ekonomske politike. In vedno znova moramo poudariti, da je svobodni poklic naperjen zoper absolutizacijo ali monopol države nad umetniškimi izraznimi sredstvi. Zato je svobodni poklic tudi odgovornejši kulturno in politično, socialno in ekonomsko po svoji historični uveljavitvi. V konkretnem političnem trenutku so umetnosti odgovorne za sorazvojni angažma, za borbo zoper nasilje, za bes proti krivicam. Cankarjevo politično delo je realni vzorec takšne odgovornosti, saj ne moremo prezreti, da je prav Cankar v svojem svobodnem pisateljskem poklicu deloval vseskozi svobodno, napredno, ostro, na dognanjih socialne težnje po enakopravnosti, ko Klanec postane središče sveta.

Ob najrazličnejših nastopih, ki so povezani s stoletnico Cankarjevega rojstva, nemalokrat naletimo na prav nenavadno vzvišena mnenja ljudi, ki so prezrli svobodo pisateljskega poklica in ugotavljajo samo in samo pomen Cankarjevega literarnega opusa; takšno obravnavanje se izrodi največkrat v razpravljanje posebi, polno je predsodkov in žive samohvale. Pri tem bi se morali vsi skupaj temeljno vprašati: ali so tisti, ki dandanašnji tako vzvišeno in našopirjeno in z malo jezikovnega bogastva sodobne literature prav na Cankarjevo delo gledajo iz lastne višine, ne da bi videli kdaj Cankarjev literarni, socialni in politični pomen za slovensko literaturo. Ivan Cankar je bil prvi sodobni pisatelj, naš prvi dramatik v evropskem smislu, da je bil po svojem poklicu svoboden, neodvisen, da je, skratka, nosil vse posledice svojega intelektualnega in umetniškega dela in da je nastopal vselej javno. In kot bi bila pregreha, če in kadar pisatelji nastopajo politično, socialno, ekonomsko, se pravi, organizirano, usklajeno s smotri humanizma. Svobodni poklic ni le izpostavljen, ko nastopa umetniško in politično, marveč tudi uveljavlja politiko, ker živi pisatelj znotraj družbe in se ne more igrati puščavnika v budističnem kloštru. Celo anarhoimanentna, larpurlartistična literatura je angažirana proti odtujitvi, zoper nevrednost tržno potrošniške eksistence, ki ima vrednost mesa v klavnici (Arrabal, Grotowski, undergroundliteratura, Bekkett); politični trenutek zato ni nek zanaprej dani kalup in model, po katerem bi ideologi slikali lepšo prihodnost z izmišljenimi barvami svojih prepričanj. Prav v tej in takšni pojasnitvi uzremo večmiselno vrednotenje svobodnega poklica, njegovo kakovostno raven, bistveno socialno, ekonomsko in kulturno funkcijo.

Cankar in svobodni pisateljski poklic ima v naši družbeni skupnosti torej svojo tematsko zaokroženost, svojo vsebinsko opredelitev. Svobodnih pisateljev je na Slovenskem bore malo, ker ne morejo ekonomsko in socialno prebivati od osebnega dohodka, ki bi jim ga prinašalo njihovo literarno umetniško delo. Resnica pa je, da prav ti pisatelji živijo svojo literaturo, da jim literatura ni le konjiček po uradno določenem delovnem času; literatura vsaj od Cankarja naprej ni več vrtičkarstvo, sebizadostnost in lajnarsko prikimavanje popularnosti, marveč pomeni za sodobnega pisatelja način eksistiranja, mu pomeni pravico do življenja, do govora, misli in izražanja. Naj bodo razmere še tako neprijazne, naj si nekateri prizadevajo, da bi pisateljski poklic zrinili v gogoljsko kupovanje mrtvih duš, apartčikov, vseeno se bo na Slovenskem in drugod našlo vedno dovolj obsedencev, svobodnjakov, umetnikov, ki nočejo biti bohemi, kavarniška drhal, zaplotniški privatisti, ampak se zavedajo, da je smisel svobodnega poklica tudi socialno ekonomski, politični in kulturni smisel njihove eksistence. Pisatelj — razumnik ne sme in ne more molčati. Če bi pesniki samo pisali pesmi, dramatiki žaloigre in veseloigre in druge igrokaze, če bi prozaisti pisali samo prozo, če bi se esejisti samo poskušali v obravnavanju tekoče in časovno daljše problematike, bi se pisateljski poklic spremenil v angelsko, breztelesno oznanjevalno vlogo, v prozaično osebico, ki bi si nadevala svetniški žar nad svoj trebuh in bi uživala ob popevčicah za naš mili narod. Misel je tista, ki spodbuja, žge, napreduje, ki idejno svetlika v jasnejši Jutri.

V. G.

Pozabljena Mozartova opera Titus

Kot je znano, je W. A. Mozart uspel le s svojimi operami buffami, ki so še do danes standardna dela svetovnih opernih sporedov, medtem ko se njegove resne opere v celoti le redko izvajajo. Nova raziskovanja, posebno praškega muzikologa Tomislava Voleka o nastanku Mozartove opere Titus (v originalu La Clemenza di Tito) pa kažejo, da skušajo raziskovalci Mozartovih del mnenje o pomanjkljivostih in manjvrednosti Mozartovih resnih oper popraviti, saj te po kvaliteti ne zaostajajo za znanimi komičnimi. Titus je zadnje Mozartovo operno delo. Skladatelj ga je napisal (na tekst P. Metastasija) v 18. dneh, v letu svoje smrti 1791 za kronanje Leopolda II., ko je že bil dovršil (razen dveh odlomkov) opero Čarobno piščal.

Formalno se je sicer Mozart pri operi Titus naslonil na stari tip italijanske baročne opere serie, vendar pa se je dejansko od nje precej oddaljil: namesto stereotipne opere serie v treh dejanjih, ima Titus le dve kratki dejanji, kjer pa ne prevladuje vrsta efektnih arij, temveč je tudi veliko ansambelskih nastopov — trije dueti, trije terceti, kvintet na koncu in sekstet na koncu drugega dejanja. Posebno izstopa sopranska vloga Vitellije, hčerke umorjenega cesarja Vitellija, katerega prestol zasede Titus; ima namreč že vse značilnosti velikih ženskih dramskih likov, ki jih zasledimo v opernem razvoju od Beethovna do R. Straussa.

Že veliko festivalskih in opernih hiš je v zadnjem času npr. pariška uprizorilo Titusa, in tudi vodstvo dunajskega festivala je letos sklenilo predstaviti publiki to, po krivici pozabljeno Mozartovo operno delo v Theatru an der Wien.

M. Š.

KARL ANTON WOLF — RAZSTAVLJA

V sredo so v Osojah odprli razstavo znanega kiparja z Dunaja Karla Antona Wolfa. Karl Anton Wolf, ki ga prištevajo med najboljše avstrijske kiparje, razstavlja velike plastike iz jeklene litine iz let 1969 do 1975.

Razstava bo odprta do 31. julija.

Za ženo in dom

Manj hrane, več gibanja

Poleti se nam zdi vse lepše in lažje, zlasti prehrana, ki jo posebno poenostavi obilica sočivja in sadja. Toda vročina, veliko presne hrane in pomanjkanje teka za mastne in hranljive jedi vplivajo na to, da se hranimo nepravilno.

Kot splošno pravilo naj velja, da je treba poleti manj jesti in se več gibati, da se bomo okrepili po celoletnem delu.

Poleti je tudi glavno obdobje, ko otroci rastejo — v toplih mesecih rastejo, pozimi pa pridobivajo težo.

Čeprav je na voljo obilo presnega sadja in zelenjave, ne smemo jesti preveč, ker to napenja želodec in draži črevesje. V tem primeru namreč celuloza, če je je preveč, preprečuje vsrkavanje hranilnih sestavin iz drugih živil. Na piknikih, na taborjenju ali kadar potujemo in se nam ne ljubi kuhati, ne jejmo preveč kruha ali suhih mesnatih izdelkov. Kruh dovaja telesu v glavnem toploto in energijo, ne dovaja pa mu zadosti mineralnih snovi, vitaminov in beljakovin, ki jih vsebujejo mlečni izdelki, sočivje in sadje. Poleg tega kruh in suhomesnati izdelki otežujejo prebavo.

Paziti moramo tudi, da ne bomo jedli premalo mlečnih izdelkov, ker je v njih veliko kalcija, ki je v poletnem času posebno dragocen. Vitamin D, ki nastaja v organizmu pod vplivom sončnih žarkov, omogoča boljšo asimilacijo kalcija in otroci, ki rastejo, ga nujno potrebujejo.

Ne smemo preveč piti, zlasti ne hladnih pijač, ker se bomo še bolj potili in si lahko nakopljemo prebavne težave. Hladna tekočina odvzame toploto želodčnim stenam, zato se mora okrepiti dotok krvi v prebavne organe in lahko se pojavijo krči in bolečine v želodcu.

Sadje in voda v želodcu ne gresta skupaj. Če pride zgrizeno sadje v želodcu v stik z vodo, močno nabrekne. Češnje npr. povečajo obseg za 100 odstotkov. Pri normalni temperaturi 37° C, kakršna je v želodcu, se prične potek vrenja. Pri tem vrenju pa se razvijajo plini, ki povzročajo težave. Pojavi se lahko še driska in krči. Če se želodec zelo razširi, lahko želodčne stene izgubijo prožnost in se ne skrčijo. Začnejo se še motnje v prebavi. Ker ti nenormalni procesi v želodcu in črevesju zelo pritiskajo na trebušno prepono, ovirajo dihanje in delovanje srca.

Zanimivo, da pri prekuhani vodi, npr. če pijemo čaj, takšnih težav ni.

Posebno nevarno je po uživanju sadja piti gazirane pijače, to je tiste, ki vsebujejo CO^2 (ogljikov dioksid).

Kopanje po kosilu?

Pravijo, da je kopanje takoj po kosilu nevarno. Posebno težko je zadržati otroke, da se takoj ne zapodijo v vodo.

Načelno bi se lahko takoj po kosilu kopali. Vloga prebave je bila pri nesrečah, ki so se zgodile v vodi, precenjevana. Športni zdravniki pravijo, da je važna predvsem temperatura vode. Kajti v resnici razlika med temperaturo vode in kože izzove nesrečo zaradi preobremenitve krvnega obtoka. Kopanje po kosilu torej ni nevarno, razen, če je bila hrana izredno mastna, če je bil zraven alkohol, če kdo trpi za alergijami ali za leno prebavo. Za vse druge pa je to le vprašanje privajenosti in osebne vzdržljivosti.

Po drugi strani se tudi zdi, da nasprotniki kopanja po kosilu vedo najmanj. Ne vedo na primer, da je kopanje na tešče, to je več kot 4 ure po zaužiti hrani lahko tudi zelo nevarno. Takrat je zaradi naporov sladkor v krvi že povsem pošel. Zaradi zmanjšanja sladkorja v krvi kaj hitro nastopijo slabosti.

Da boste neugnane kopalce obdržali v formi, naj njihova malica ob 10. in 16. uri vsebuje tudi kaj sladkega: sadni kolač, čokolado, marmelado, tako da bodo dobili v organizem vsaj 50 g sladkorja.

M. L.

Berite in širite „nt“!

LEV DETELA: (40. nadaljevanje)

Koroški pesniki in pisatelji

Januš opazuje življenje okoli sebe, riše drobne psihološke portrete malih ljudi, taka je na primer pesem ZMENEK. V njej opisuje že kar na humorističen način ponesrečeni sestanek med plešastim gospodom s pikasto kravato in okrogloličnо gospodično. Drugod rastejo Januševe pesmi v sarkastično-humoristične anekdote o sodobnem svetu. Taka je na primer pesem SOLATA, ki opisuje najbolj nepesniško reč na svetu, a zadobiva prav zaradi pesniške spretnosti opisovanja nepesniškega sveta kar avantgardno vrednost.

Polagoma postaja Januš napadalnejši in bolj kritičen. V pesmi BREZ KATEGORIJ postavlja nasproti kapitalističnemu turizmu A in B in C kategorije zeleni svet narave brez kategorij. Na ta način osmeši reprezentirajoče turiste prav s pomočjo popolnoma drugačne narave:

Vsi se kopajo v zelenem jezeru: / debeli, ki imajo / v svojih trebuhih menije / hotelov kategorije A: / pohane ribe v sauce tartare, / pečene kotlete na ražnju / krompir v peteršilju. . . . / / Vsi se kopajo / in vsi molijo svoje trebuhe / soncu nasproti / in sonce jih greje / in sonce se smeje / in voda se smeje / in metulji se smejejo / in komarji se smejejo / in fant, ki prodaja sladoled, / se smeje / in ves svet / soncu se smeje, / ki greje in sije / brez kategorij. / /

Druge pesmi so lahko hudomušne tudi na drugačen način. Na eni strani so lahko šale, po drugi strani pa tudi prilike o krutosti sveta. Taka je na primer pesem KOKOŠ:

Kokoš je znesla / jajce. / Nekje na skednju / je kokoš / znesla jajce / in zdaj se veseli / in kokodaka. / In mi, kokoš, ki / smo šele bili, ko / si že davno bila ti, / ti bomo vzeli jajce, / ga ubili in pojedli. / Saj veš, da / mi vse jemo, / ne samo tvoja jajca. / Pojedli bomo tudi tebe, / če ne boš pridno nesla. / Saj veš, da / mi hočemo živeti / in dolgo še ne umreti. / In zato kar pridno / nesi jajca, če / hočeš tudi ti / živeti. / /

Tudi v dvanajsti številki MLADJA objavlja Januš več takih že preizkušenih hudomušnih, satiričnih, kritičnih pesmi. V NESREČI prikazuje smrt polkovnika generalnega štaba, ki je s svojim avtom treščil v drevo. Posebni zorni kot omogoči avtorju satirično prikazovanje pogreba. Avtorjevo oko se ustavi na temnordeči, žametni blazinici s križci in zvezdami. Avtor prikazuje pogreb visokega vojaka, na katerem je vsem žal, da polkovnik ni padel na krvavem bojišču, temveč se je z avtom samo zaletel v drevo. V tem smislu je ta pesem tudi obsodba vojnega nasilja.

V teh novih pesmih se je Januš bistveno oddaljil od nekdanje idiličnosti. Pesem OSREČEVANJA, v kateri pesnik govori o cvetju pomladi in poletja in o sreči, ki jo človeku to cvetje poklanja, se v svojem drugem delu prav neidilično pretvori v opevanje popolnoma drugačnega osrečevanja:

Toda vseeno mi
včasih še bolj dišijo
klobase, zrezki, pečenke
in golaž s svežimi žemljami,
najbrž zato, ker človek
ne živi samo od duha,
ampak tudi od kruha.

Uspela je tudi pesem LUŽA, ki prikazuje najvsakdanjejši dogodek. Neki trebušasti gospod zagazi v lužo in voda mu vdere v čevlje. Šele ko je doma, mu je spet prijetno in toplo. Avtor pristavlja tudi pouk, ki pravi, da je zagaženje v lužo imelo tudi svojo dobro stran, saj drugače gospod svojevrstne toplote sploh ne bi nikoli mogel prav občutiti.

Januševe pesmi, objavljene leta 1973 v trinajsti številki MLADJA, so še posebno kritične in včasih celo politično obarvane. Kljub temu pa ne izgubijo osnovnega naivnega čara poezije osnovnih stvari.

(Dalje prihodnjič)

AHMED ABAS (Indija):

Pismo

Draga.

„Da."

„Kakor vem, sva danes povabljena na kosilo in partijo bridgea pri Paršavezu?"

„Da."

„Vrnil se bom prej z dela. Bodi pripravljena."

„Da."

Vsi so prepričani, da je Sahdir Saksema, namestnik komisarja okrožja Narajan Gonci, najsrečnejši človek na svetu. Ima vse: visok položaj, dobro plačo, prijeten dom in njegova lepa soproga je pametna, izobražena ženska, ki se zna vesti v družbi; če je potrebno, zaigra bridge s komisarjem in zapleše z radžo Ramnogarom. In kar je najpomembnejše, ta ženska je najboljša mati, rodila je Sahdiru tri čudovite otroke. Kaj mu sploh manjka v življenju? Toda ko zaslišiBimalin ravnodušni „da", se njegovo veselje razprši kot megla, ko zapihlja veter in Sahdir postane neskončno žalosten.

„Da!" Kdaj je prišla ta beseda v njegovo življenje?

*

Sahdir se je šele vrnil iz Anglije, kjer je končal študij. Izposloval si je nekaj tednov počitnic pred nastopom službe in jih preživel v Majzuru. Nekako v tem času je bilo tam mnogo deklet iz dobrih družin, privlačnih, izobraženih, lepo oblečenih!

„Halo, Sahdir!" ga je nekega večera v restavraciji, kjer plešejo, poklical Mathar, stari tovariš iz Patne. „Prisedi, prijatelj, k naši mizi! Naj vaju seznanim, to je gospodična Bimala Benarci . . . "

Na dekletovem nenavadnem belem obrazu brez trohice pudra je Sahdir zagledal lepe velike oči, v katerih je bila na dnu pritajena žalost. Ne da bi počakali na drugo povabilo, je sedel na prosti stol poleg dekleta in od tega trenutka je v prenapolnjeni dvorani obstajala zanj samo Bimala.

„Vi gotovo obiskujete gimnazijo."

„Da."

„In boste prihodnje leto maturirali?"

„Da."

Koliko indijskega je videl v tem njenem zadržanem „da", koliko preprostosti, skromnosti, čara . . .

„In vaš oče . . . "

„Živi v Laknau in predava na umetniški akademiji."

„O, vi ste hčerka slikarja Benarcija! Razstavljal je pri nas v Patni . . . Saj res, oče vas je upodobil na sliki ‚Milni mehurčki'!"

„Da."

„Toda tam ste tako veseli in vedri, a sedaj ste žalostni."

Samo tedaj ni Bimala odgovorila s svojim običajnim „da". Melanholičen, utrujen smehljaj ji je ožaril obraz:

„Takšna je usoda milnega mehurčka. Zapiha veter, mehurček poči. Tedaj je vse končano."

Največ časa v Majzuru je Sahdir prebil v Bimalini družbi. Skupaj sta odhajala v hribe, jezdila kamele in odhajala na izlete. Izkoristil je priložnost, ko sta ostala sama, in vprašal dekle:

„Bimala, gotovo veste, da mi zelo ugajate."

„Da."

„Poročite se z menoj!"

„Da?!" ta „da" je zvenel sočasno kot vprašanje in kot odgovor. „Čujte," je rekla po krajšem razmišljanju, „jaz vas zelo spoštujem in vas ne želim slepiti. Ne ljubim vas."

„Torej ljubite drugega?"

„Ne!" je ušlo Bimali. Nato je obmolknila, globoko vzdihnila in pristavila komaj slišno: „Prav," se je pomiril Sahdir. Drugega ni.

„Naučil vas bom ljubiti."

To se je zgodilo štirinajstega julija 1941.

*

Med kosilom je služabnik položil pred Sahdira kopico pisem. Ko jih je pogledal, je Sahdir postal pozoren na pečat.

„Veš, kateri dan je danes?"

„Da," je odgovorila Bimala, ko je pogledala koledar na steni.

„Torej povej, kaj se je zgodilo na današnji dan pred dvanajstimi leti. Se spominjaš, kaj sem ti predlagal."

„Da."

Že je gledal četrto pismo. Toda to ni bilo naslovljeno nanj. Debel, obledel ovitek z mnogo pečatov in pripisov. Neki podlež si je drznil nasloviti gospo Bimalo Saksena z njenim dekliškim imenom, z gospodično Benarci! In to po dvanajstih letih zakona! Sahdir je skrivaj pogledal ženo. Skupaj s služabnikom je sestavljala jedilnik.

„Ljuba moja, Bimala, ki si mi dražja kot življenje!" se je pričenjalo pismo. „Nisva se videla dva meseca, toda ta meseca sta se mi zdela dolga kot leta. Ali se bova zmeraj smela srečavati samo skrivaj?" Sahdirove roke so trepetale od jeze, ljubosumnosti in razburjenja. Vročično je prelistaval strani in zastrmel v podpis: „Vedno tvoj Anil." — Anil! — to tuje ime je oglušelo Sahdira kot tresk bombe.

„Bimala!" je zavpil.

Bimala, ki je prav tedaj hotela oditi iz sobe, je vztrepetala in obstala med vrati.

„Da."

Da! Da! Da! Ravnodušni, neopredeljeni „da" je Sahdir sprejel zdaj kot žalitev, posmeh, kot zaušnico.

„Pridi sem! Kdo je ta Anil!"

Vprašanje je prišlo tako nepričakovano, da se je Bimala prvi hip vznemirila. Kako je možu uspelo odkriti njeno skrivnost . . . Toda nenadoma je njen obraz zažarel v sramežljivem, vedrem in nežnem smehljaju! Tako je v dobi deževja, kadar se skozi oblake prebije sonce in spremeni zemljo s svojo mehko svetlobo.

„Anil," je ponovila neskončno nežno. Oči so ji zagorele v ognju, kakršnega Sahdir še ni videl v ženinih očeh.

„Da, da, Anil! Povej, kdo je!"

Toda Bimala je, očitno, plavala v nekem drugem, tujem svetu. Ali vidi nekaj neizrekljivo lepega, ali je utonila v spomine, drage srcu? „On je vse," — so se bleščale njene oči. Nato je nasmeh ugasnil

(Nadaljevanje na 8. strani)

Nocoj

Nocoj, ah, nocoj
bi pesmi tebi pel,
rad bi bil vesel,
rad bi bil s teboj.

S teboj samo enkrat
bi želel biti,
samo enkrat stopiti
s tabo v tihi mrak.

In ti čutila
mojo bližino,
jaz objem tvoj ljub,
vse sovraštvo bi šlo mimo,
ko dobila bi poljub.

Blajc

NA ROBU GOZDA

Dopoldansko sonce neusmiljeno žge pokrajino. Po suhem, prašnem makadamu mršavi kobili lenobno vlečeta ciganski voz. Tu in tam švrkne bič po hrbtih ubogih kljuset, da nekoliko pospešita korak.

Škripajoči voz se ustavi ob robu gozda pred večjo vasjo. Najprej z voza poskačejo gibčne postavice skuštranih, umazanih otrok in se razprše po travniku, kakor podivjano govedo. Za njimi se izpod plaht prikažejo ženske v pisanih oblačilih. Nazadnje se prikažejo še moški in se lenobno zvale v travo. Mišičast cigan privleče z voza zaraščenega tovariša in ga spusti na tla. Ta, očitno pijan, le nekaj zamrmra, se nekoliko pretegne in zasmrči.

Ženske in otroci se razprše po vasi . . .

Temnopolta ciganka z dolgimi, razpuščenimi lasmi, ki so prav nemarno razmršeni, vsiljivo zapiči svoje iskreče se oči v skupino kmečkih deklet, ki veselo prihajajo po cesti. Dekleta se zbero okoli nje in ji mole svoje roke. Ciganka pridno spravlja denar v žep in zelo resno maha z rokami in prikimava ali odkimava z glavo.

Nekje na drugem koncu vasi se ob divjem vreščanju kokoši prepirata gospodinja in cigan, ki je očitno iskal jajca in kokoši. Zajetna ciganka podi vaške paglavce, ki ji z vso vnemo kažejo osle.

Sredi vasi pred večjo hišo s sivim pročeljem, stoji trojica ciganov. Okoli so se zbrali ljudje, ki poslušajo poskočne melodije. Visok prekljast črnolasec ritmično udarja po starem bobnu. Bujni lasje mu štrlijo na vse strani. Okoli vratu ima privezano rdečo, umazano ruto. Izpod strganih hlačnic gledajo velikanske, umazane bose noge.

Ljubka mlada ciganka s svojim glasom zabava vse večjo skupino ljudi. Na sredi med črnolascem in deklico pa igra majhen ciganček gosli. Droben teman obrazek obrobljajo črni lasje. Nekoliko prevelika usta so razpotegnjena v nasmeh. V njegovih otroških očeh je otožen pogled. Preširoke hlače so vse v zaplatah, majica pa je umazano siva, njena prvotna barva pa se pod debelo plastjo umazanije sploh ne da določiti. Ljudje jim pred noge mečejo kovance, ki jih mali goslač vneto pobira.

Dan se je preveznil v večer. Iz vasi je izginil živahen trušč, kot bi jata srak odletela s travnika. Le v daljavi je videti svit ognjev. Prerekanje, vrišč in jok otrok iz ciganskega tabora prihaja do vasi in moti nočni mir. Od daleč se zdi ciganski tabor kakor pogorišče — ob velikih ognjih se na ražnjih peče meso.

Po taboru se med vriščem razlegajo divji zvoki ciganske muzike. Ob velikem ognju vitka ciganka zvija svoje telo v ritmu glasbe. Nekateri ji glasno vzklikajo. Zdi se, da je izgubila oblast nad seboj. Dolgi lasje ji opletajo ob razgaljenem telesu, po temnem pravilno oblikovanem obrazu ji polzijo potne srage, vendar so njeni gibi še vedno divji, kot bi s plesom šele začela. V njenem plesu je nekaj magičnega, nehote so vse oči uprte vanjo. Vsi zro v temno telo, ki ga razsvetljujejo ognjeni zublji. Stran, zunaj svita ognjev, pod staro bukvijo, na kamnu, poraslem z mahom, sedi ciganček. Pes dremlje ob njegovih nogah. Gosli mu počivajo na kolenih in deček jih nežno boža z ročico. V črnih žametnih očeh se bleščijo zvezde, na temnem umazanem obrazu so še svetlejše sledi solza. Ubog, pretepen kot pes se je zavlekel pod bukev, da si tam ohladi skeleči hrbet. V roke ljubeče vzame gosli — in gosli zapojo. Na robu gozda, na robu trušča ciganskega tabora, se razlega otožna melodija. Ti zvoki so tako žalostni, da bi ob njih zajokal kamen, da vztrepetajo zvezde, luna postane še bolj bleda, veter utihne, pes zalaja v noč.

V vasi so ugasnile zadnje luči. Po trdem tlaku odmevajo koraki zakasnelih vaščanov. Gosli molče; skupaj s cigančkom spe in si nabirajo moči za jutri. Le v ciganskem taboru ognji še niso ugasnili in divja glasba se razlega v noč . . .

S. B.

IVAN CANKAR: **10**

Na klancu

Mihov se izprva ni vznemirjal veliko; stvar se mu je zdela tako neumna, nenaravna, da se ni bal nič hudega. Jasno je bilo zanj, da je sleparija vse skupaj in da bo izginil pritepenec čez noč, kakor je bil čez noč prišel. Ni verjel, da bi se mu usedel kdo na limanice; blago je bilo slabo, obleke so bile skrpane tako nahitro, da je bilo treba samo malo nategniti, in šivi so se parali. Kmetje niso neumni, ogibali se bodo sleparja na devet sežnjev. Toda niso se ga ogibali in slepar ni izginil. Še razširil je prodajalnico in najel si je še dvoje delavcev — bogve odkod; prišla sta lačna in razcapana in šivala sta mu pač napol zastonj. Prej je delal samo za kmete in hlapce, zdaj je prodajal tudi boljše blago in ni se ukanil: vse je hodilo k njemu, učitelj si je naročil svetlo poletno obleko pri njem, sodnik si je dal napraviti karirane hlače. Krojač sam je stal na pragu, kadil je dišeče smodke in se je smehljal vljudno ljudem, ki so prihajali mimo, tako da jih je zavajal že njegov sladki obraz.

Mihov je čakal — nič ni bilo, nihče se ni pritoževal. Ostali so mu samo nekateri stari ljudje, ki so bili navajeni nanj in niso hoteli menjavati. Vse drugo je šlo — izgubili so se kmetje, izgubili so se uradniki, ki so se oblačili gosposko in niso radi drago plačevali; otroške obleke ni napravil Mihov nobene več — prišle so Binkošti, prišla je birma in nikogar ni bilo; Mihov je stal na pragu, bled, glavo sklonjeno — in ogibali so se ga na devet sežnjev. Časih se je kdo nasmehnil, če se je ozrl postrani nanj: „A, Mihov, kaj praviš? Lehko si se nosil gosposko za naš denar. Lepo si nas molzel, prokleti Mihov, prav se ti godi!"

Mihov je čutil, da se mu je dogodila velika krivica. Ali je dovoljeno, da pride mahoma tuj človek in vzame domačim poštenim ljudem kruh izpred ust? Mislil je, da bi morali to prepovedati, da bi morali pritepenca izgnati, pognati ga, odkoder je prišel in povrhu še zapreti. Tako bi bili lehko uničeni vsi, če bi bilo sleparstvo dovoljeno. Toda niso se genili, sodnik si je bil celo naročil karirane hlače.

In bolelo ga je najbolj, grizlo ga je kakor s kleščami, da ga je bil pritepenec prehitel. Sam bi bil moral storiti tako, napraviti bi bil moral prodajalnico — šlo bi, posojilnica bi mu bila dala denarja. Že se mu je zdelo, da je bil to v resnici nameraval in da mu je slepar misel ukradel, izpred nosa ukradel, ko jo je baš nameraval izvršiti. Prepričan je bil naposled popolnoma, da je ukanjen, osleparjen, in premišljeval je, če ni bil izdal kdaj svoje misli hudobnemu človeku, ki mu je bil zaviden in se je zmenil z onim za dobro plačilo. Zmedle so se mu misli od grenkobe in sovraštva in zabavljal je po gostilnicah. „Molči, Mihov, da te ne bo tožil!" so mu svetovali prijatelji, a natihoma so se nasmihali, ščuvali so ga celo naskrivoma, ker bi jim bilo prijetno, če bi prišlo do hrupnega razpora. Novi krojač pa je bil vesel človek, redil se je, obraz se mu je širil in polnil, debelel je polagoma in nosil je troje prstanov; za zabavljanje se ni menil, smejal se je in poznalo se mu je celo, da mu je Mihova zavist pogodi. In ta smeh veselega in rejenega človeka je bil Mihovu strašen, ostuden. Tresel se je, kadar je pogledal v široki, svetli obraz, in pest se mu je krčila, da bi udaril, udaril z vso silo, tako da bi se raztopila svetla mast in da bi izginil smehljaj z debelih ustnic.

To so bili vroči dnevi julija in avgusta, suh prah je ležal v zraku, nebo je bilo belosinje, kakor od vročega jekla. Ob tem času so napravili v trgu vsako leto veselico s petjem, šaljivo igro, deklamacijami in slavnostnim govorom. Slavnostni govori so bili Mihova stvar; pisal jih je notar, načelnik bralnega društva, in Mihov je govoril z visokim, donečim glasom in z lepimi kretnjami tiste dolge zavite stavke, polne nerazumljivih besed; sam se je navduševal sredi govora, sladko mu je bilo, ko je videl pred sabo vse polno rdečih, potnih obrazov, ki so strmeli vanj; migljalo je pred njim, čutil se je srečnega, vzvišenega nad vse na svetu in besede, gladko naučene, so le tako kapale z ustnic, sam jih ni več razumel in osvestil se je šele, kadar je izpregovoril zadnji stavek in ni prišlo nič več dalje; stal je še nekaj časa, poten, ves zardel, potem je stopil korak nazaj, priklonil se je nalahko in se je nasmehnil v čisto otroški zadregi, spodaj pa so kričali in ploskali. „Lepo si govoril, Mihov!" Mihov si je brisal čelo in srce mu je tolklo od blaženosti. „No, da, mislim, da se mi je posrečilo . . . "

Veselica je bila koncem avgusta, pripravljali so se že zgodaj v juliju. Mihov je čakal in naposled je šel k notarju.

„No, kaj pa vi, Mihov?" ga je prašal notar.

Mihov se je nasmehnil vljudno.

„Zaradi govora, gospod notar . . . pojemo že štirinajst dni in za govor je treba tudi par tednov. Ne gre tako hitro, kakor bi si človek mislil . . . "

Notar je bil v zadregi in Mihov je to opazil. „Ni ga še napisal!" si je mislil in hitel je, da bi se opravičil.

„Tako se ne mudi, lehko še čakam teden dni . . . samo zato, da sem omenil . . . "

Notar se je zazibal na stolu in je odgovarjal počasi in obzirno.

„Glejte, Mihov, saj ste zmerom lepo govorili . . . ne za-

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 11. julija: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 12. julija: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Slovenski solisti: Pianistka Dubravka Tomšič.

TOREK, 13. julija: 09.30—10.00 Za našo vas — 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 14. julija: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Domači zbori pojo — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 15. julija: 13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Koroški Slovenci v zboru evropskih manjšin (Posnetki z akademije Slovenske gimnazije) — Popevke za mlade.

PETEK, 16. julija: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Ljub' domači kraj: Obirsko.

SOBOTA, 17. julija: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA
1. PROGRAM

NEDELJA, 11. julija: 15.30 Orožnik iz Saint Tropeza; filmska šaloigra o pregorečem policaju — 17.00 Pika Nogavička — 17.30 Viking Viki — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Veselje ob glasbi — 19.00 Avstrija v sliki v nedeljo — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Petelinji boj — 21.45 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 12. julija: 10.30 Nedeljski otrok — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Raji živali — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport v ponedeljek — 21.05 Nastop v Manhattanu — 21.50 Poročila in šport — 21.55 Tour de France.

TOREK, 13. julija: 10.30 Zaklad v Srebrnem jezeru po Karlu Mayu — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Don Camillo in Peppone: Izbira; Fernandel, Gino Cervi in drugi — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Skrivnosti morja — 20.55 Zmešano vreme; o vzrokih in učinkih vremenskih sprememb — 21.00 Ljudje na farmi Shiloh: Izgubljeni spomini — 22.40 Poročila in šport — 22.45 Tour de France (kolesarske dirke po Franciji).

SREDA, 14. julija: 10.30 Sol in poper; kriminalna komedija o rešitvi britanske vlade — rešila sta jo dva posestnika nočnih lokalov — 17.00 Predstava lutkovnega gledališča — 17.25 Pošiljka z mišjo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Papermoon; sleparske zgodbe iz Amerike tridesetih let — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Gospodje z belim telovnikom; sleparska komedija — 21.30 Poročila in šport — 21.35 Tour de France (kolesarske dirke po Franciji).

ČETRTEK, 15. julija: 10.30 Gospodje z belim telovnikom; sleparska komedija — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Rumena karavana; leteči pater — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Pravljica — drama v treh dejanjih Arthurja Schnitzlerja — 21.45 Peter Voss, tat milijonov (11. nadaljevanje) — 22.35 Poročila in šport — 22.40 Tour de France (kolesarske dirke po Franciji).

PETEK, 16. julija: 10.30 Njegov najtežji slučaj; razburljive poletne počitnice malega Sherlock Holmesa — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Derrick: Šok — 21.05 Glasbeni dan v Celovcu — 21.50 Bogata devica; šala zaljubljenega mladega pisatelja — 23.15 Poročila in šport — 23.20 Tour de France.

SOBOTA, 17. julija: 15.35 Gospod v hiši; veseli film o prebivalcih stanovanjske hiše — 17.00 Športni ABC — 17.30 Deček slonov — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Donava — od večera do zjutraj — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko-aktualno — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.00 Ostane v družini; komedija Luisa Verneuila — 21.35 Vprašanja kristjana — 21.40 Plačaj ali umri; teror svojati v New Yorku — 23.25 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 11. julija: 17.15 Spotoma — 18.00 Howdy — 18.30 Bančni rop; kako z lahkoto prideš do denarja — 19.45 Možje brez živcev — 20.00 Enciklopedija — 20.15 V lastni zadevi.

PONEDELJEK, 12. julija: 19.00 Ribiško gospodarstvo na novih poteh (2) — 19.30 Alpe — most Evrope — 20.00 Ljudje s farme Shiloh: Izgubljeni spomini — 21.05 Vstop prost; kulturni magazin — 21.50 Čas v sliki 2 — 22.20 Kriminalna zgodba med izmišljenostjo in resničnostjo.

TOREK, 13. julija: 19.00 Potovalna dokumentacija — 19.30 Watu Wa Mungu — božji možje; krščanstvo v Keniji — 20.00 Izzivanje, Elke Heidenreich in Bernd Schröder — 21.30 Čas v sliki 2 in kultura.

SREDA, 14. julija: 19.00 Eponski žrebci — 19.50 Zid; filma o zidu objokavanja v Jeruzalemu — 20.00 Teleobjektiv; s Clausom Gattererjem — 20.45 Zlata roža iz Montreuxa 1976 — 21.30 Čas v sliki 2 in kultura — 22.05 Quentin Durward: Slavnostna pojedina.

ČETRTEK, 15. julija: 19.00 Boj na vodi — 19.45 Možje brez živcev — 20.00 Charrade; vesela, resna kriminalna zgodba o lepi vdovi in njenem tajnem čuvarju — 21.50 Čas v sliki 2 in kultura.

PETEK, 16. julija: 14.00 Mednarodno teniško prvenstvo v Kitzbühlu — 19.00 Skrivnostni alpski svet — 19.45 1972 — 20.00 Nezavestna tretjina — 20.45 Nowa; poročila iz znanosti in raziskovanja — 21.05 Trailer; filmi prihodnosti — 21.50 Čas v sliki 2 in kultura — 22.25 High Chaparral; na Bluea Boya čaka vrv.

SOBOTA, 17. julija: 14.00 Mednarodno teniško prvenstvo v Kitzbühlu — 18.00 Brez nagobčnika — 19.00 Eskimi Netsilik; spomladansko taborišče na obali — 19.50 Galerija — 20.00 Olimpijske igre 1976 v Montrealu: Otvoritev — 22.30 Teleobjektiv.

TV Ljubljana

NEDELJA, 11. julija: 9.10 Poročila — 9.10 Za nedeljsko dobro jutro: Savski val — 9.40 625 — 10.00 H. de Balzac: Teta Liza, nadaljevanka — 10.45 Otroška matineja: Catch Candy, Japonske lutke — 11.25 Mozaik — 12.30 Poročila — Nedeljsko popoldne: Igre brez meja — Ilidža 76 — Morda vas zanima — Okrogli svet — Nikola Tesla, film — 17.35 Poročila — 17.45 Dr.; film — 19.15 Risanka — 1930 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 S. Karanović: Na vrat na nos, nadaljevanka — 20.55 Tajne Jadrana — dokumentacija — 21.25 TV dnevnik — 21.35 Športni pregled.

PONEDELJEK, 12. julija: 17.45 Obzornik — 18.00 Neven — 18.30 Mozaik — 18.35 Odločamo — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 W. Trevor: Ljubezenska zgodba, drama — 20.55 Ne prezrite — 21.20 Mozaik kratkega filma.

TOREK, 13. julija: 8.10 Obzornik — 18.25 Morda vas zanima: Brata Bojovič — 18.55 Mozaik — 19.00 Olimpijske igre 76 — reportaža iz Montreala — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mednarodna obzorja: Španija danes — 20.55 H. Spring: Zanikrni tiger, nadaljevanka — 21.45 TV dnevnik.

SREDA, 14. julija: 17.55 Obzornik — 18.10 Kolesarjenje — 18.40 Mozaik — 18.45 Olimpijske igre 76 — reportaža iz Montreala — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Afonja — film — 21.30 Miniature: Trio Tartini — 21.50 TV dnevnik.

ČETRTEK, 15. julija: 17.55 Obzornik — 18.10 Mozaik — 18.15 Kon Tiki — mladinski film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 A. Konic: Najvažnejši dan življenja, nadaljevanka — 21.05 Kam in kako na oddih? — 21.15 Četrtkovi razgledi: Poklic stewardesa — 22.00 TV magazin — 22.10 TV dnevnik.

PETEK, 16. julija: 17.45 Obzornik — 18.00 Catch Candy, serijski film — 18.25 Mozaik — 18.30 Umetnost in stvarnost: Kubizem — 18.50 Nasveti za dom: Zaloge hrane v gospodinjstvu — 19.00 Olimpijske igre 76, reportaža iz Montreala — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 Kapitan Mikula Mali, nadaljevanka — 20.40 Dokumentarna oddaja — 21.15 Helena, sodobna žena, serijski film — 22.05 TV dnevnik.

SOBOTA, 17. julija: 18.05 Obzornik — 18.20 Mozaik — 18.25 Aleksander von Humboldt — iz serije Veliki raziskovalci — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 Montreal: Olimpijske igre 76; začetne slovesnosti — 22.30 TV dnevnik — 22.45 625.

Morda niste vedeli

Turban je orientalsko pokrivalo, ki ga nosijo v Prednji Aziji in v Indiji (zlasti muslimani). Obstoji iz rute; trakovi iz muslina ali svile se ovijejo na poseben način okoli vrhnjega dela glave ali fesa.

Fes je orientalno pokrivalo, čepica, največkrat rdeče barve, s čopi stožčaste oblike. Ime je dobilo po mestu Fes v Maroku (to mesto je za Meko drugo sveto mesto muslimanov). V sultanovi Turčiji je bilo to nacionalno pokrivalo, od leta 1926 pa je v Turčiji to pokrivalo prepovedano.

Rafija je ličje iz listov palme rafijevca (ali podobnih palm), ki rastejo na Madagaskarju in v Afriki. Rafijo (ličje) uporabljajo za vezanje, pletenje, izdelovanje klobukov, košev itd.

PRIMERJAVA

»Strašni ste vi, možje. Če vam človek kaj reče, vam gre skozi eno uho noter, skozi drugo pa ven.«

»Ve, ženske, ste še hujše! Če vam kdo kaj reče, vam gre skozi obe ušesi noter in pride skozi usta ven.«

O ŽENITVI

Profesor razlaga učencem, kako je z ženitvijo: »Z ženitvijo je ravno tako kot z avtom. Ker ste premladi, ga ne smete voziti.«

Iz zadnje klopi se oglasi Vlado: »Zato raje vzamemo taksi . . .«

Kova Küchen

- direktna prodaja k cenam proizvodnje
- tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo
- od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.

PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI: PODJERBERG / ST. KATHREIN
Pošta Škofiče / Schiefling
Telefon 0 42 74 - 29 55 18

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemsko 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

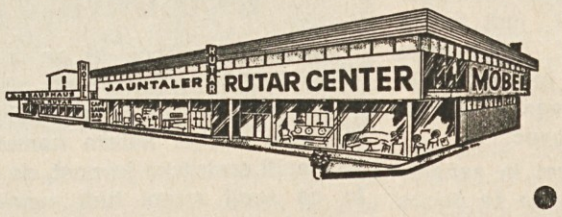

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

radi tega, da bi vam kaj očital . . . ampak krojač je bil tako siten, nismo se ga mogli odkrižati . . . "

Mihova je oblila temna rdečica; ustnice so se mu gibale, toda izpregovoril ni.

„No . . . in pristopil je k društvu in je plačal precej deset goldinarjev za note . . . ne moremo mu odreči . . . "

Morda se je zdelo notarju, da se izgovarja preponižno; sram ga je bilo in zato je nadaljeval z drugačnim glasom, skoro osorno.

„Pa tudi lep glas ima in dober pevec je in priljuden človek je, vesel, ne tako čemeren . . . "

Ozrl se je postrani na Mihova, Mihov pa se je v tistem hipu domislil, da tudi on prej ni bil čemeren.

„Sploh pa to ni nič, da bi govoril zmerom isti človek . . . ljudje se privadijo in jih stvar ne zanima več, niti ne poslušajo in govor se tako izgubi. Potolažite se, saj boste tako peli . . . "

Mihov se je nerodno poklonil, zinil ni besedice in je šel. Kakor otroku mu je bilo — za plot bi stopil in bi se zjokal . . . Ali nato ga je obšel silen, besen srd; okrenil se je že, da bi hitel k notarju nazaj, skočil predenj in kričal tam, tolkel s pestjo po mizi in, če bi notar odgovarjal tako zaničljivo in prešerno, kakor je govoril, bi planil nanj in bi davil, davil . . .

Tako ga je krojač pritisnil ob steno, pritisnil na prsi, da ni več dihati mogel; vse mu je ugrabil; prišel je v kariranih hlačah in v suknji s škrici in mu je vzel kruh in čast in življenje . . . Od srda in žalosti se mu je zibalo pred očmi; ko je prišel domov, je legel na posteljo, premetaval se je vso noč in ni zatisnil očesa. Časih se je vzdignil, stisnil je pest; v polusanjah se mu je zazdelo, da stoji pred njim na cesti, vse polno ljudi naokoli, in krojač se trese, bled je in prosi . . . toda on, Mihov, ne sliši nič — bije, bije v obraz in kri curlja po licih dol, na ovratnik, na suknjo . . . Toda glej, kri je izginila mahoma in tolsti obraz se je smehljal veselo, zaničljivo in vsi naokoli so se grohotali . . . Zazdelo se mu je potem, da ležita na cesti, v prahu, roke se vijo, grabijo in že je stisnil Mihov za vrat, kakor s kleščami je stisnil debeli potni vrat in oči buljijo vanj z velikim vodenim pogledom . . . toda hipoma mu je roka zdrsnila ob potni koži, krojač je planil, pokleknil mu na prsi in spet se je smejal veselo in zaničljivo njegov tolsti obraz . . .

Prišla je nedelja, lepa avgustova nedelja; vročina je bila že malo ponehala, veter je pihal in beli oblaki so se igrali na nebu. Večer je bil topel in prijazen, cesta je bila polna ljudi.

Mihov je stanoval nad trgom in gledal je skozi okno po trgu dol; strašneje mu je bilo, kolikor bolj se je bližal mrak. „Zdaj bodo pričeli," si je mislil in žile na čelu so se mu napenjale, polnile so se s krvjo, vročo kakor ogenj in oči so se mu zalile, zastrla jih je težka motna mrena. Zazvonilo je sedem; dolgo je zvonilo, z lepodonečim praznim zvokom in Mihov je zastokal, kladivo je bilo po njegovih prsih, po njegovem čelu . . .

Vzdignil se je počasi, sram ga je bilo in kakor tat, z opreznimi očmi, s sključenim životom, je stopil na cesto. Šel je po poljski stezi, da bi ga ljudje ne srečavali. Domislil se je, kako je hodil na veselico prej; postal je sredi polja in zakričal bi od sramu in od bolečine. Nato si je očital, hotel se je strezniti siloma: „Ne bodi otročji, Mihov! Ostani doma in ne brigaj se zanje; če mislijo, da bodo sami opravili, naj opravijo, druge skrbi imaš!" — Toda šel je dalje, slišal ni sam svojih besed — kakor da bi mu prigovarjal človek, ki ni vreden, da bi se oziral nanj . . . „Kam pa, Mihov?" ga je prašala ženska, ki je stala ob plotu za hišo. Mihov se je prestrašil, kakor da bi ga bil kdo zasačil pri sramotni stvari. Odgovoril je v zadregi in je šel hitro dalje. „Na veselico, Mihov?" ga je prašal kmet, ki je stal ob stezi in gledal po polju, kjer se je nalahko zibalo rumeno žito. „Na veselico!" je odgovoril Mihov, ne da bi se ozrl. Zdelo se mu je, da gledajo za njim in se posmehujejo. Vse so vedeli — na hrbtu je imel z velikimi črkami zapisane svoje misli in hodil je med ljudmi kakor hudodelec, ki ga ženejo žandarji uklenjenega po cesti.

Že se je mračilo, vrtovi za hišami so bili v senci. Tam je stalo lepo enonadstropno poslopje — spodaj gostilnica, zgoraj bralno društvo. Okna so bila že svetla, za zagrinjali so se premikale črne sence. Pred hišo in okoli vrta je bilo polno ljudi, otroci so se podili, ženske, praznično opravljene, so stale v gručah na cesti.

Mihov si ni upal blizu, ali slišal je tako natanko, kakor da bi stal pod oknom. Prišlo je po stezi dvoje ljudi in Mihov se je umeknil, šel je v umazano krčmo, ki je bila skoro prazna; le par pijanih fantov je sedelo za veliko, z vinom polito mizo; krčmar je stal na pragu in je gledal s sovražnim pogledom na belo poslopje, ki je stalo tam ponosno in vse razsvetljeno. Mihovu je bilo, kakor da je bil prišel med zavržence in izgnance in laže mu je bilo pri srcu. Sedel je k oknu in je malo odgrnil zagrinjalo.

Cesta se je polagoma praznila; prišla je bila gospoda in veselica se je pričela. Mihov je čutil natanko tisti trenutek, ko je stopil govornik na oder ter se sladko priklonil.

„Slavna gospoda! . . . "

Besedo za besedo je slišal Mihov in premikal je ustnice, tudi sam se je nalahko priklonil, lica so mu zardela in ugledal je pred sabo veliko množico, ki je strmela vanj in poslušala. Toda oglasil se je poleg njega nekdo drugi, govoril je glasneje, lepše, zvočneje in ga je skoro že prekričal. Mihov je čutil veliko krivico, ki so mu jo storili, in ozrl se je po ljudeh z zaupljivim pričakovanjem: mislil je, da bodo spoznali krivico, pognali pritepenca z odra ter poslušali njega, Mihova, ki je bil pravi slavnostni govornik.

(Dalje prihodnjič)

Avstrija krši državno pogodbo

RESNO OPOZORILO ZVEZNE KONFERENCE SZDL JUGOSLAVIJE

Predsedstvo zvezne konference socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je na svoji seji v ponedeljek obravnavalo tudi položaj slovenske in hrvaške narodne skupnosti v Avstriji. Po izjavi zvezne skupščine v Beogradu, aide memoire, ki je bil predan avstrijskemu veleposlaniku v Beogradu, demonstrativnemu obisku predstavnikov koroških Slovencev pri predsedniku SFR Jugoslavije Titu, je ostra izjava predsedstva SZDLJ ponovno opozorilo republiki Avstriji, naj odneha z dosedanjo protimanjšinsko politiko. Prinašamo celotno izjavo:

„Razvoj manjšinskega vprašanja v Avstriji vedno bolj skrbi in vznemirja našo javnost, ki vsestransko podpira jasna in odločna stališča pristojnih jugoslovanskih dejavnikov, izražena v izjavah skupščine SFRJ in zveznega sekretariata za zunanje zadeve, ter z ogorčenjem obsoja najnovejše ukrepe proti manjšini, ukrepe, ki v zdajšnjem času preraščajo v stopnjevanje pritiska, predvsem na Koroškem. Kljub jasnim in natančnim obveznostim iz avstrijske državne pogodbe pa se na podlagi dogovora treh avstrijskih parlamentarnih strank lotevajo revizije pogodbe s tem, da parlament sprejema dva zakona — zakon o posebnem popisu in zakon o napredku manjšin v Avstriji. Manjšina oba osnutka po pravici odločno odklanja, ker v bistvu pomenita poslabšanje sedanjega stanja in doslej najmočnejši napad z vsestranskimi pritiski na manjšino, kar do skrajnosti utesnjuje mednarodno zajamčene manjšinske pravice. Ta zakonska osnutka izpričujeta kapitulacijo treh avstrijskih parlamentarnih strank pred nacionalšovinisti in grobo kršenje nacionalnih pravic Slovencev in Hrvatov, ki žive v Avstriji.

Manjšina je po predstavnikih svojih osrednjih organizacij jasno in javno obrazložila svoj položaj avstrijski in mednarodni javnosti, prav tako pa tudi predsedniku republike Jugoslavije, predsedniku zvezne konference SZDLJ in podpredsedniku zveznega izvršnega sveta. Manjšina je vedno izražala pripravljenost, da na pogovorih s političnimi predstavniki Avstrije pripomore k sprejemljivi ureditvi tega važnega vprašanja.

Odgovorni avstrijski državniki v zadnjem času ne kažejo niti najmanjše volje za pravično ureditev manjšinskega vprašanja, čeprav očitno ne gre samo za nespoštovanje mednarodne pogodbe, kakršna je avstrijska državna pogodba, marveč gre tudi za očitno kršenje pravic človeka, sprejetih v dokumentih OZN, in za okrnjevanje duha helsinške konference, ki varnost in mir pogojno povezuje tudi s spoštovanjem vseh po drugi svetovni vojni sprejetih mednarodnih pogodb. Kršitev avstrijske državne pogodbe zatorej neposredno ogroža dosežke na poti napredka, kajti medtem ko se narodi v svetu in Evropi z novimi ustvarjalnimi silami trudijo za zboljšanje mednarodnih odnosov in za večjo enakopravnost narodov, narodnosti in ljudi, v Avstriji kratijo celo že ustaljene pravice.

Jugoslavija je v duhu načel svoje politike ves čas utrjevala odnose s sosedi po načelih medsebojnega razumevanja in si hkrati z vsemi močmi prizadevala, da bi sporne probleme z Avstrijo uredila na pogovorih in s pogajanji. Stalno poslabševanje položaja slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji ne prispeva k temu prizadevanju, temveč nasprotno, hudo ogroža nadaljnji razvoj naših medsebojnih odnosov, s tem pa tudi temelje helsinške konference o dobrih odnosih med sosedi.

Če Avstrija dopusti, da se bo proces nadaljeval po tej poti, bo s tem prevzela vso odgovornost za hude posledice in ne bo mogla pojasniti niti svoji niti svetovni demokratični javnosti, zakaj krši mednarodno določene obveznosti in jih ne izpolnjuje ter s tem ustvarja nemir in negotovost.

Zaradi tega predsedstvo zvezne konference SZDLJ, izražajoč razpoloženje delovnih ljudi, narodov in narodnosti Jugoslavije, najodločneje protestira proti zadnjim sklepom avstrijskih parlamentarnih strank in zahteva dosledno izpolnitev mednarodnih obveznosti, zlasti do slovenske in hrvaške narodnostne manjšine. Hkrati v celoti podpira njun pravični boj, ki je neločljiv del svobodnega razvoja človeka, naroda in narodnosti v resnično demokratični družbi današnjega sveta."

RESOLUCIJA

Solidarnostni komite za pravice koroških Slovencev v Celovcu najostreje protestira proti načrtu vlade in parlamentarnih strank, ki hočejo sklenili zakon o ljudskem štetju in zakon o narodnih skupnostih:

Oba zakonska osnutka nikakor ne vsebujeta uresničenja enakopravnosti Slovencev. Če bodo oba zakona sklenili v parlamentu, se bo Solidarnostni komite zavzel za to, da bosta zakona nekega dne ukinjena.

Najodločneje odklanjamo tudi tajno jezikovno preštevanje, ki naj bi bilo po popisu osebnega stanja.

Smo za bojkot ugotavljanja manjšine in za odstranitev obeh zakonov.

Naš boj bo končan šele tedaj, ko bodo Slovenci enakopravni in ko bo člen 7 brezpogojno in v celoti uresničen.

Solidarnostni komite je za popolno enakopravnost koroških Slovencev in obsoja zato sklepanje obeh zakonov.

Harald Irnberger v slovenščini:

„Dragi slovenski prijatelji!
V boju za vaše pravice niste sami. Solidarno z vami se borijo avstrijski demokrati iz raznih političnih in svetovnonazorskih taborov. Vedno več nas je, ki se zavedamo, da je Pogodba ter njen člen 7 pravica in obveznost nas vseh. Ne bomo dovolili izpodkopavanje temeljev naše države in demokracije. Štejejo naj slovenske žrtve za časa nacizma — živ odpor slovenskih in nemških protinacističnih borcev je osnova Avstrijske državne pogodbe in vseh njenih členov, ne pa številke.
Kdor hoče preštevanje, ta ruši temelje naše republike. Tega ne bomo dovolili, solidarno z vami bomo bojkotirali preštevanje."

Tudi diskusija je pokazala, da je med koroškimi Slovenci močna volja do odpora proti temu naklepu vlade in strank. Ko je bilo govora o deželnem glavarju Wagnerju, so ga navzoči več minut dolgo izžvižgali ter vpili „dol z njim!" Kajti vsega si naši rojaki ne pustijo dopasti, in Wagner je tako z besedami kot tudi z dejanji dokazal svojo izrazito protislovensko držo.

Pismo

(Nadaljevanje s 6. strani)

in trepetajoče ustnice so žalostno zašepetale: „Sedaj — nič". In naslonila je glavo na prsi kot pod pretežkim bremenom.

„Nikar mi ne zastavljaj uganki," je zavpil Sahdir. „Povej resnico, ga ljubiš?"

To ni bila več prejšnja Bimala, ki je ponavljala svoj običajni „da". Ponosno je dvignila glavo, pogledala možu v oči in rekla:

„Da, uganili ste."

Tedaj je Sahdir začutil, da izgublja tla pod nogami: „Ven," je zavpil. „Poberi se! Takoj, na mestu!"

Na Bimalinem obrazu ni bilo ne jeze ne žalosti. Na ustnicah ji je še vedno trepetal nežni, vedri nasmeh. Bila je podobna zašlemu potniku, ki je po dolgih blodnjah končno našel pravo pot. „Nisi kriv," so govorile njene oči, „ti sploh ne veš, kaj delaš."

Sahdir tega ni pričakoval. Mislil je, da bo Bimala zajokala, se opravičevala, ga prosila, naj ji odpusti, obljubljala. Nikakor ni mislil, da bo odšla. Kot zmešan je planil v ženino sobo. Vedel je, da Bimala hrani v nekem predalčku komode svoja pisma in papirje. „Bimala, življenje moje!" „Tvoj, samo tvoj Anil!" „Na tem in na onem svetu tvoj, tvoj . . . " — je bral razburjeni Sahdir in vsaka vrstica se mu je zabadala v srce kot zastrupljena puščica. Drugo za drugim je pisma metal na tla. Nato je izmed pisemskih ovitkov padel izrezek iz časnika.

Ko ga je razgrnil, je Sahdir zagledal fotografijo mladega človeka: beli zobje so se lesketali v nasmehu, črne prisrčne oči, visoko, pametno čelo. Pod fotografijo je bilo natisnjeno: „Smrt mladega pesnika: Z bolečino sporočamo, da je umrl nadarjeni pesnik iz Laknaua Anil Kumar Anil. Leta 1939 so ga zaprli, kjer je zbolel . . ."

Sahdir ni prebral do konca. Časnik je izšel 18. julija 1940.

Kakor igravec, ki vrže zadnjo karto, se je Sahdir vrnil v jedilnico. Vzel je pisemski ovitek in ga pogledal. Sredi ducata okroglih pečatov in pripisov je zagledal tudi kvadratasti pečat s tremi črkami: ONE — oddelek nedostavljene pošte.

NOGOMETNI TURNIR SAK

Dne 31. julija in 1. avgusta bo Slovenski atletski klub na igrišču KAC v Celovcu priredil nogometni turnir, katerega se bodo udeležili, poleg gostitelja SAK, tudi znana nogometna moštva: Ljubljanska Olimpija (igra v 1. jugoslovanski zvezni ligi), prvak Slovenije NK Maribor in Avstrija Celovec.

Na ta izredno bogat in zanimiv nogometni turnir vabimo že danes ljubitelje, prijatelje in znance našega letos tako uspešnega nogometnega moštva SAK. Oba dneva boste lahko uživali ob lepem in koristnem nogometu. Zato si ta datum rezervirajte za prireditev Slovenskega atletskega kluba. Pridite, ne bo vam žal!

Demokrati proti ugotavljanju

Koroški Slovenci, ki se z vso odločnostjo bojujejo proti preštevanju posebne vrste, so začeli s plakatno akcijo, katere namen je seznaniti avstrijsko javnost, da imajo na svoji strani tudi znane in ugledne osebnosti nemškega jezika v Avstriji.

Naj navedemo nekaj primerov: Dr. Friedbert Aspetsberger, univ. prof.; dr. Werner Berg, akad. slikar; dr. Trautl Brandstaller; dr. Wilfried Daim, psiholog; dr. Heinrich Keller, državni pravdnik, tajnik ministra; Robert Kissinger, socialni raziskovalec; Albrecht J. Konecny, socialni raziskovalec; dr. Peter Kreisky, politični

znanstvenik; dr. Günther Nenning, predsednik sindikata novinarjev; dr. Anton Pelinka, univ. prof.; Helmut Qualtinger, dramski igralec in pisatelj; dr. Robert Sax, prof.; Peter Turrini, pisatelj itd.

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

Prireditelj: SPD „Trta" v Žitari vasi
Kraj: pri Rutarju v Žitari vasi
Čas: 18. 7. 1976, ob 20. uri
Sodelujejo: SPD „Trta", moški in mešani pevski zbor ter folklorna skupina SPD „Zarja" iz Železne Kaple ter ženski oktet iz Obirskega.

Za takojšen nastop iščemo kuharico! Prijave: Camping Wernig, Kočuha, Šmarjeta v Rožu, tel. 0 42 26 / 246.

Zanimanje za električno energijo

(Nadaljevanje z 2. strani)

v povprečju na razpolago le 2180 kilovatnih ur. Po deželah na evropskem severu in vzhodu, ki so članice UNIPEDE, to so Irska, Islandija, Švedska, Finska, Poljska in Madžarska, je v povprečju na razpolago okroglo 3200 kilovatnih ur.

Avstrija leži v lastni oskrbi z električno energijo na povprečju dežel EGS. Njena ponudba znaša po prebivalcu letno nekaj nad 4000 kilovatnih ur. Njena celoletna ponudba pa znaša 30 milijard kilovatnih ur. Že v prihodnjih letih pa bo narasla na 45 milijard kilovatnih ur. Vzrok: ugodni pogoji za nadaljnje rečne in akumulacijske elektrarne. S tem se bodo pogoji za izvoz električne energije v sosedne dežele še povečali.

Že leta 1930 je Avstrija v te dežele izvozila 120 milijonov kilovatnih ur električne energije. Leta 1950 je je izvozila 705 milijonov kilovatnih ur, leta 1975 pa že 7 milijard kilovatnih ur. V glavnem je Avstrija viške električne energije izvažala v Italijo, Jugoslavijo, Madžarsko in Zvezno republiko Nemčijo.

Na tem se tudi v prihodnje ne bo dosti spremenilo. Zlasti ne v primeru Jugoslavije. Njene kapacitetne ponudbe električne energije so namreč zelo skromne. Po prebivalstvu znašajo komaj 1800 kilovatnih ur letno. S tem so podobne onim v Španiji, v Grčiji in na Madžarskem in so le nekoliko višje kot na Portugalskem.

Pod črto: Dunajski kongres proizvajalcev in oskrbovalcev z električno energijo je imel spričo energetske krize v Evropi opravka s problemi, ki ne prizadevajo le vsako deželo, marveč vsako podjetje in vsako gospodinjstvo. Spričo skicirane situacije v oskrbi z električno energijo, ki jo bo v prihodnje čedalje manj mogoče nadomestiti z mineralnim oljem in z zemeljskim plinom — ker njihova cena na mednarodnem trgu še vedno narašča — prevzema to mednarodno združenje nalogo za naglejše večanje ponudbe električne energije. S tem pa predvsem tudi nalogo, da se v prihodnje ne bo zgodilo, da bi po tovarnah ne ugasnile luči in da ne bi morali umirati ljudje zaradi tega, ker po bolnišnicah — kot imamo dosti primerov v zadnjih letih — od časa do časa zmanjka električne energije.

(bl)

Protestno pismo šentjakobskih občinskih odbornikov

Dne 21. junija so imeli slovenski občinski odborniki: Miha Antonič, Florjan Košat in Anton Gabriel važno sejo, na kateri so med raznimi zadevami obravnavali tudi zaskrbljujoč pojav blagoslavljanja brambovskih zastav na našem dvojezičnem ozemlju. V ta namen so poslali protestno pismo zveznemu kanclerju, koroškemu deželnemu glavarju, županu in okrajnemu glavarju. (Op. ured.)

Protestno pismo ima tole vsebino:

Krajevno društvo v Št. Jakobu v Rožu „Zveze avstrijskih vojnih udeležencev", namerava 1. avgusta 1976 v Št. Jakobu blagosloviti svojo zastavo. Po blagoslovitvi zastave koroških brambovcev 13. junija 1976 v Kotmari vasi, je to že druga prireditev. ki je absolutno naperjena proti slovenski narodni skupnosti in zato proti mirnemu sožitju obeh na Koroškem živečih narodnostnih skupnosti. Nekaj dni pozneje, to je 8. avgusta 1976, bo podobna prireditev v Škocijanu. Jasno je, da ima ta strategija za cilj, med južnokoroškim prebivalstvom ustvariti primerno ozračje, da bi obrnili pozornost na preštevanje manjšine posebne vrste.

Podpisani občinski odborniki šentjakobske občine protestiramo proti nameravani, protislovenski, in kot je bilo pričakovati, tudi proti svobodni in demokratični Avstriji naperjeni prireditvi in vas prosimo, da bi podvzeli vse, da bi zgoraj imenovano prireditev prepovedali, kajti v odstavku 5 člena 7 je zapisano, da se morajo prepovedati vse dejavnosti organizacij, ki imajo za cilj vzeti slovenskemu ali hrvaškemu prebivalstvu njihove posebnosti in njihove pravice kot manjšina.

Tej prošnji se pridružujejo vsi zaupni možje Socialne gospodarske skupnosti.